

Tekst dokumenta

Na osnovu člana 6. stav 1. Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti („Službeni glasnik RS”, broj 36/09),

Ministar privrede donosi

PRAVILNIK

o ličnoj zaštitnoj opremi

I. UVODNE ODREDBE

Predmet

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se: bitni zahtevi za zdravlje i bezbednost, kao i drugi zahtevi i uslovi koje mora da ispuni lična zaštitna oprema (u daljem tekstu: LZO) pre stavljanja na tržište i/ili u upotrebu, radi zaštite zdravlja i bezbednosti korisnika te opreme; kategorije i vrste lične zaštitne opreme; postupci ocenjivanja usaglašenosti; pretpostavka usaglašenosti; sadržina tehničke dokumentacije; sadržina Deklaracije o usaglašenosti; znak usaglašenosti i označavanje usaglašenosti; zaštitna klauzula i zahtevi koje mora da ispuni telo za ocenjivanje usaglašenosti da bi bilo imenovano za ocenjivanje usaglašenosti.

Primena

Član 2.

Ovaj pravilnik primenjuje se na LZO iz člana 3. stav 1. tačka 1) ovog pravilnika.

Ovaj pravilnik ne primenjuje se na:

- 1) LZO koja je projektovana i izrađena specijalno za oružane snage ili za održavanje javnog reda i mira;
- 2) LZO koja je projektovana za samoodbranu, sa izuzetkom LZO koja je namenjena sportskim aktivnostima;
- 3) LZO projektovanu i izrađenu za privatnu upotrebu koja se koristi za zaštitu od:
  - (1) atmosferskih uticaja koji nisu ekstremne prirode,
  - (2) vlage i vode prilikom pranja posuđa;
- 4) LZO namenjenu isključivo za upotrebu na pomorskim plovilima ili vazduhoplovima, u skladu sa posebnim propisima;
- 5) LZO za zaštitu glave, lica ili očiju korisnika, obuhvaćenu posebnim propisom koji se odnosi na zaštitne kacige i njihove vizire namenjene vozačima motocikala i mopeda i njihovim putnicima.

Značenje pojedinih izraza

Član 3.

Pojedini izrazi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju, u smislu ovog pravilnika, sledeće značenje:

- 1) lična zaštitna oprema (LZO) – jeste oprema projektovana i izrađena tako da je nosi ili drži korisnik radi sopstvene zaštite od jedne ili više opasnosti po njegovo zdravlje i bezbednost, kao i:
  - (1) zamenljive komponente LZO koje su od bitnog značaja za njenu zaštitnu funkciju,
  - (2) sistemi za povezivanje LZO koji nisu namenjeni da ih korisnik drži ili nosi, koji su projektovani za povezivanje te opreme na spoljni uređaj ili pouzdano sidrište, koji nisu projektovani da budu trajno pričvršćeni i koji ne zahtevaju pričvršćivanje pre upotrebe;
- 2) isporuka na tržištu – jeste svako činjenje dostupnim LZO na tržištu Republike Srbije radi distribucije ili upotrebe, u okviru privredne delatnosti, sa ili bez naknade;
- 3) stavljanje na tržište – jeste prva isporuka LZO na tržištu Republike Srbije;
- 4) proizvođač – jeste pravno lice ili preduzetnik koje izrađuje LZO ili za koga se LZO projektuje i izrađuje i koji stavlja LZO na tržište pod svojim poslovnim imenom ili trgovačkim znakom;
- 5) zastupnik – jeste svako pravno lice ili preduzetnik registrovan u Republici Srbiji koje ima pisano ovlašćenje proizvođača da u njegovo ime preduzima određene radnje;
- 6) uvoznik – jeste pravno lice ili preduzetnik registrovan u Republici Srbiji, koje stavlja na tržište LZO iz drugih država;
- 7) distributer – jeste pravno lice ili preduzetnik registrovan u Republici Srbiji, koje je uključeno u lanac isporuke, a nije proizvođač ili uvoznik;
- 8) isporučilac – jeste proizvođač, zastupnik, uvoznik ili distributer;

- 9) tehnička specifikacija – jeste dokument kojim se utvrđuju tehnički zahtevi koje treba da ispuni LZO;
- 10) harmonizovani standard – jeste evropski standard koji je donet na osnovu zahteva Evropske komisije za primenu u harmonizovanom zakonodavstvu Evropske unije;
- 11) akreditacija – jeste utvrđivanje od strane nacionalnog tela za akreditaciju da telo za ocenjivanje usaglašenosti ispunjava zahteve odgovarajućih srpskih standarda kojima su preuzeti harmonizovani standardi i kada je primenljivo, sve dodatne zahteve definisane za pojedine oblasti, kako bi se vršili određeni poslovi ocenjivanja usaglašenosti;
- 12) ocenjivanje usaglašenosti – jeste postupak kojim se utvrđuje da li su ispunjeni bitni zahtevi za zdravlje i bezbednost LZO;
- 13) telo za ocenjivanje usaglašenosti – jeste pravno lice koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti, što uključuje etaloniranje, ispitivanje, sertifikaciju i/ili kontrolisanje;
- 14) opoziv – jeste svaka mera koja ima za cilj povraćaj LZO koja je već isporučena krajnjem korisniku;
- 15) povlačenje – jeste svaka mera koja ima za cilj da spreči da se LZO u lancu isporuke isporuči na tržištu;
- 16) harmonizovano zakonodavstvo EU – jesu propisi Evropske unije kojima se usklađuju uslovi za trgovanje proizvodima;
- 17) znak usaglašenosti – jeste oznaka kojom se potvrđuje da je LZO usaglašena sa primenjivim zahtevima svih propisa koji propisuju stavljanje tog znaka.

Isporuka na tržištu

Član 4.

LZO se isporučuje na tržištu samo ako, uz pravilno održavanje i upotrebu za predviđenu namenu, ispunjava zahteve ovog pravilnika, odnosno ako ne ugrožava zdravlje ili bezbednost drugih ljudi, domaćih životinja ili imovine.

Bitni zahtevi za zdravlje i bezbednost

Član 5.

LZO mora da ispunjava bitne zahteve za zaštitu zdravlja i bezbednosti, koji se primenjuju na tu LZO.

Bitni zahtevi za zdravlje i bezbednost LZO (Prilog 2.), odštampan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Posebni zahtevi za upotrebu LZO

Član 6.

Posebnim tehničkim propisom mogu se utvrditi posebni zahtevi koji se odnose na upotrebu LZO, pod uslovom da ti zahtevi ne utiču na projektovanje LZO koja se stavlja na tržište u skladu sa ovim pravilnikom.

Slobodan promet

Član 7.

LZO koja ispunjava sve zahteve i uslove iz ovog pravilnika, isporučuje se na tržište slobodno, bez ikakvih ograničenja.

Izuzetno, LZO koja ne ispunjava zahteve i uslove iz ovog pravilnika može se javno izlagati i pokazivati na sajmovima, izložbama, prezentacijama i drugim sličnim manifestacijama, pod uslovom da je na vidnom mestu označena upozorenjem da ta LZO nije usaglašena sa zahtevima iz ovog pravilnika i o zabrani njene isporuke sve dok se ne usaglasa sa zahtevima iz ovog pravilnika.

Za vreme izlaganja, odnosno pokazivanja LZO iz stava 2. ovog člana proizvođač, odnosno izlagač dužni su da, radi zaštite ljudi, preduzmu odgovarajuće mere bezbednosti.

II. OBAVEZE ISPORUČILACA LZO

Obaveze proizvođača

Član 8.

Proizvođač, prilikom stavljanja na tržište LZO, obezbeđuje da je LZO projektovana i izrađena u skladu sa primenjivim bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost iz Priloga 2. ovog pravilnika.

Proizvođač je dužan da sačini tehničku dokumentaciju za LZO, u skladu sa ovim pravilnikom, i da sprovede odgovarajući postupak ocenjivanja usaglašenosti iz člana 18. ovog pravilnika.

Tehnička dokumentacija za LZO (Prilog 3.), odštampan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Ako je primenom odgovarajućeg postupka ocenjivanja usaglašenosti dokazana usaglašenost LZO sa primenjivim bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost, proizvođač sačinjava Deklaraciju o usaglašenosti iz člana 15. i stavlja znak usaglašenosti iz člana 16. ovog pravilnika.

Proizvođač čuva tehničku dokumentaciju i Deklaraciju o usaglašenosti deset godina nakon stavljanja na tržište LZO.

Proizvođač obezbeđuje odgovarajuće procedure kojima se ostvaruje kontinuitet ispunjenosti zahteva iz ovog pravilnika u slučaju serijske proizvodnje LZO, pri čemu se na odgovarajući način uzimaju u obzir izmene nastale u projektu ili karakteristikama LZO, kao i izmene u primenjenim standardima ili drugim tehničkim specifikacijama na osnovu kojih je deklarirana usaglašenost LZO.

Kada je to odgovarajuće u odnosu na rizik koje predstavlja LZO, u cilju zaštite zdravlja i bezbednosti potrošača i drugih krajnjih korisnika, proizvođač vrši ispitivanje uzoraka LZO na tržištu, obrađuje informacije i vodi evidencije reklamacija, kao i neusaglašenih i opozvanih proizvoda, i o tome obaveštava distributere.

Proizvođač obezbeđuje da je LZO koju stavlja na tržište označena brojem tipa, partije, serijskim brojem ili drugim podatkom za identifikaciju ili, ako to nije moguće zbog veličine ili vrste LZO, obezbeđuje da su ovi podaci navedeni na ambalaži ili dokumentu koji prati LZO.

Proizvođač navodi na LZO svoje poslovno ime, registrovano trgovačko ime ili registrovani trgovački znak, kao i svoju kontakt adresu, ili ako to nije moguće, ove podatke navodi na ambalaži ili dokumentu koji prati LZO.

Proizvođač obezbeđuje da LZO prate propisana uputstva i informacije na srpskom jeziku, koje su jasne, razumljive i čitljive, odnosno druga propisana dokumentacija u skladu sa tačkom 1.4 Priloga 2. ovog pravilnika.

Proizvođač uz LZO prilaže Deklaraciju o usaglašenosti ili obezbeđuje njenu dostupnost na svojoj službenoj internet stranici, pri čemu adresu internet stranice navodi u uputstvu za upotrebu.

Proizvođač koji smatra ili ima razloga da veruje da LZO koju je stavio na tržište nije usaglašena sa ovim pravilnikom, bez odlaganja preduzima potrebne korektivne radnje kako bi tu LZO usaglasio ili, ako je odgovarajuće, kako bi je povukao ili opozvao. Takođe, ako LZO predstavlja rizik, proizvođač o tome odmah obaveštava nadležne organe, navodeći detalje naročito o utvrđenoj neusaglašenosti, i o svim preduzetim korektivnim radnjama.

Na obrazložen zahtev nadležnog organa, proizvođač dostavlja informacije, odnosno dokumentaciju, u papirnom ili elektronskom obliku, neophodnu za potvrđivanje usaglašenosti LZO, na srpskom jeziku.

Proizvođač sarađuje sa nadležnim organima, na njihov zahtev, u svim radnjama preduzetim u cilju izbegavanja rizika koje predstavlja LZO koju je stavio na tržište.

Obaveze zastupnika

Član 9.

Proizvođač može pisanim ovlašćenjem da ovlasti zastupnika da izvršava pojedine njegove obaveze, koje zastupniku mora da omogućiti najmanje da:

- 1) stavlja na raspolaganje Deklaraciju o usaglašenosti i tehničku dokumentaciju nadležnim organima tržišnog nadzora najmanje deset godina nakon stavljanja na tržište LZO;
- 2) dostavlja nadležnim organima, na obrazložen zahtev, sve informacije i dokumentaciju neophodnu za potvrđivanje usaglašenosti LZO;
- 3) sarađuje sa nadležnim organima, na zahtev, u svim radnjama preduzetim u cilju izbegavanja rizika koje predstavlja LZO obuhvaćena ovlašćenjem proizvođača.

Proizvođač ne može da ovlasti zastupnika za izvršavanje obaveze iz člana 8. stav 1. ovog pravilnika, kao ni za sačinjavanje tehničke dokumentacije.

Obaveze uvoznika

Član 10.

Uvoznik je dužan da stavlja na tržište samo LZO koja je usaglašena sa zahtevima ovog pravilnika.

Uvoznik obezbeđuje, pre stavljanja LZO na tržište, da je sproveden propisani postupak ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa članom 18. ovog pravilnika i da je proizvođač sačinio potrebnu tehničku dokumentaciju. Uvoznik obezbeđuje da je proizvod označen propisanim znakom usaglašenosti, odnosno drugim propisanim oznakama, da ga prati propisana dokumentacija kao i da je proizvođač ispunio svoje obaveze u pogledu navođenja propisanih podataka u skladu sa članom 8. st. 8. i 9. ovog pravilnika.

Izuzetno, za LZO koja se uvozi u Republiku Srbiju, stavljanje znaka usaglašenosti može obavljati i uvoznik te LZO, u skladu sa propisima kojima se uređuje sprovođenje ocenjivanja usaglašenosti i način stavljanja i upotreba znakova usaglašenosti.

Uvoznik koji smatra ili ima razloga da veruje da LZO nije usaglašena sa primenljivim bitnim zahtevima iz ovog pravilnika, stavlja tu LZO na tržište tek nakon što je usaglašena sa tim zahtevima i, ako predstavlja rizik, o tome obaveštava proizvođača i nadležne organe tržišnog nadzora.

Uvoznik na LZO navodi svoje poslovno ime, registrovano trgovačko ime ili registrovani trgovački znak, kao i svoju kontakt adresu ili ako to nije moguće, navodi ove podatke na ambalaži ili dokumentu koji prati LZO.

Uvoznik obezbeđuje da LZO prate propisana uputstva i informacije na srpskom jeziku koja je sačinio proizvođač, odnosno druga propisana dokumentacija u skladu sa Prilogom 2. iz ovog pravilnika.

Uvoznik obezbeđuje da, dok je LZO pod njegovom odgovornošću, uslovi skladištenja ili transporta ne ugrožavaju usaglašenost LZO sa propisanim zahtevima.

Kada je to odgovarajuće u odnosu na rizik koji LZO predstavlja, u cilju zaštite zdravlja i bezbednosti potrošača, uvoznik vrši ispitivanje uzoraka LZO na tržištu, obrađuje informacije i, po potrebi, vodi evidencije reklamacija, kao i neusaglašene i opozvane LZO, i o tome obaveštava distributere.

Uvoznik koji smatra ili ima razloga da veruje da LZO koju je stavio na tržište nije usaglašena sa ovim pravilnikom, bez odlaganja preduzima potrebne korektivne radnje kako bi tu LZO usaglasio ili, ako je odgovarajuće, kako bi je povukao ili opozvao. Takođe, ako LZO predstavlja rizik, uvoznik o tome odmah obaveštava nadležne organe, navodeći detalje naročito o utvrđenoj neusaglašenosti, i o svim preduzetim korektivnim radnjama.

Uvoznik stavlja na raspolaganje primerak Deklaracije o usaglašenosti i tehničku dokumentaciju nadležnim organima tržišnog nadzora, na njihov zahtev, najmanje deset godina nakon stavljanja LZO na tržište.

Na obrazložen zahtev nadležnih organa, uvoznik dostavlja informacije, odnosno dokumentaciju, u papirnom ili elektronskom obliku, neophodnu za potvrđivanje usaglašenosti LZO, na srpskom jeziku. Uvoznik sarađuje sa nadležnim organima, na njihov zahtev, u svim radnjama preduzetim u cilju izbegavanja rizika koje predstavlja LZO koju je stavio na tržište.

Obaveze distributera

Član 11.

Kada isporučuje LZO na tržištu, distributer je dužan da postupa savesno u vezi sa zahtevima ovog pravilnika.

Pre isporuke LZO na tržištu, distributer je dužan da proveri da je LZO označena propisanim znakom usaglašenosti, odnosno drugim propisanim oznakama i podacima, kao i da je prate propisana uputstva i informacije na srpskom jeziku, odnosno druga propisana dokumentacija. Takođe, distributer je dužan da proveri da su proizvođač i uvoznik ispunili zahteve navedene u članu 8. st. 8. i 9, odnosno članu 10. stav 5. ovog pravilnika.

Ako smatra ili ima razloga da veruje da LZO nije usaglašena sa zahtevima ovog pravilnika, distributer isporučuje LZO tek nakon što je usaglašena sa tim zahtevima i, ako ta LZO predstavlja rizik, o tome obaveštava proizvođača ili uvoznika kao i nadležne organe tržišnog nadzora.

Distributer obezbeđuje da, dok je LZO pod njegovom odgovornošću, uslovi skladištenja ili prevoza ne ugrožavaju usaglašenost LZO sa propisanim zahtevima.

Distributer koji smatra ili ima razloga da veruje da isporučena LZO nije usaglašena sa ovim pravilnikom, bez odlaganja preduzima potrebne korektivne radnje kako bi tu LZO usaglasio ili, ako je odgovarajuće, kako bi je povukao ili opozvao. Takođe, ako LZO predstavlja rizik, distributer o tome odmah obaveštava nadležne organe navodeći detalje, naročito o utvrđenoj neusaglašenosti, i o svim preduzetim korektivnim radnjama.

Na obrazložen zahtev nadležnih organa, distributer dostavlja informacije, odnosno dokumentaciju, u papirnom ili elektronskom obliku, neophodnu za potvrđivanje usaglašenosti LZO, na srpskom jeziku.

Distributer sarađuje sa nadležnim organima, na njihov zahtev, u svim radnjama preduzetim u cilju izbegavanja rizika koje predstavlja LZO koju je stavio na tržište.

Posebne obaveze uvoznika i distributera

Član 12.

Uvoznik ili distributer koji stavlja na tržište LZO pod svojim imenom ili trgovačkim znakom, ili izmeni LZO u meri koja utiče na usaglašenost sa zahtevima iz ovog pravilnika, smatra se proizvođačem i preuzima obaveze proizvođača iz člana 8. ovog pravilnika u vezi sa stavljanjem LZO na tržište.

Identifikacija isporučioca

Član 13.

Isporučilac LZO, na zahtev nadležnog organa nadzora, dostavlja podatke o:

- 1) isporučiocu od koga je nabavio LZO;
- 2) isporučiocu kome je isporučio LZO.

Isporučioci čuvaju podatke iz stava 1. ovog člana 10 godina od datuma isporuke LZO.

III. USAGLAŠENOST LZO

Pretpostavka usaglašenosti LZO

Član 14.

Pretpostavlja se da LZO ispunjava bitne zahteve za zdravlje i bezbednost iz Priloga 2. ovog pravilnika, ako je izrađena u skladu sa srpskim standardima za LZO kojima su preuzeti odgovarajući harmonizovani standardi, čiji se spisak (u daljem tekstu: Spisak standarda) sastavlja i objavljuje u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i propisom donetim na osnovu tog zakona.

Deklaracija o usaglašenosti

Član 15.

Deklaracija o usaglašenosti je izjava kojom se potvrđuje ispunjenost primenljivih bitnih zahteva za zdravlje i bezbednost iz Priloga 2 ovog pravilnika.

Sadržina deklaracije o usaglašenosti redovno se ažurira, u skladu sa odgovarajućim postupcima ocenjivanja usaglašenosti navedenim u prilogima 4–8. iz ovog pravilnika.

Ako je LZO predmet drugih propisa kojima se uređuju druga pitanja, a kojima je takođe propisano sačinjavanje Deklaracije o usaglašenosti, sačinjava se jedna Deklaracija o usaglašenosti u skladu sa svim primenljivim propisima. Navedena deklaracija sadrži identifikaciju primenljivih propisa, uz navođenje broja službenih glasila u kojima su ti propisi objavljeni.

Sačinjavanjem Deklaracije o usaglašenosti proizvođač preuzima odgovornost za usaglašenost LZO sa zahtevima ovog pravilnika.

Deklaracija o usaglašenosti, ima sadržinu utvrđenu ovim pravilnikom (Prilog 9.), odštampan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Označavanje usaglašenosti

Član 16.

Označavanje usaglašenosti sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti.

Znak usaglašenosti na LZO stavlja proizvođač ili njegov zastupnik na vidnom mestu tako da bude čitljiv i neizbrisiv, u skladu sa propisom kojim se uređuje način stavljanja i upotreba znakova usaglašenosti, a ako to nije moguće ili nije opravdano zbog karakteristika LZO, na njenu ambalažu ili dokumentaciju koja je prati.

Na LZO koja je usaglašena sa zahtevima iz ovog pravilnika, pre njenog stavljanja na tržište, stavlja se znak usaglašenosti na način i u obliku koji je propisan ovim pravilnikom.

Znak usaglašenosti (Prilog 10.), odštampan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Ako je Imenovano telo sprovodilo ocenjivanje usaglašenosti ili je u tom ocenjivanju učestvovalo u skladu sa prilogima 7. i 8. iz ovog pravilnika, uz znak usaglašenosti iz Priloga 10. iz ovog pravilnika dodaje se jedinstveni broj tog tela i poslednje dve cifre godine izdavanja isprave o usaglašenosti. Jedinstveni broj imenovanog tela može staviti imenovano telo samostalno ili, proizvođač odnosno njegov zastupnik uz saglasnost imenovanog tela.

Na LZO se mogu stavljati i drugi znakovi, simboli, natpisi ili druge oznake, pod uslovom da se time ne smanjuje vidljivost, čitljivost i/ili značenje znaka usaglašenosti.

Na LZO se ne mogu stavljati drugi znakovi, simboli, natpisi ili druge oznake čije stavljanje je zabranjeno zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti.

Ako je određena LZO predmet i drugih propisa kojima se uređuju druga pitanja, a kojima se takođe propisuje stavljanje znaka usaglašenosti, stavljeni znak usaglašenosti označava da je ta LZO usaglašena i sa zahtevima tih drugih propisa.

IV. OCENJIVANJE USAGLAŠENOSTI

Kategorije LZO prema riziku

Član 17.

LZO razvrstava se na kategorije, prema riziku.

Kategorije LZO prema riziku (Prilog 1.), odštampan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Postupci ocenjivanja usaglašenosti

Član 18.

Za svaku kategoriju LZO sprovode se odgovarajući postupci ocenjivanja usaglašenosti, to:

- 1) za Kategoriju I – Interna kontrola proizvodnje (Prilog 4.), koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo;
- 2) za Kategoriju II – Pregled tipa (Prilog 5.), koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo i Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje (Prilog 6.), koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo;
- 3) Kategoriju III – Pregled tipa (Priloga 5.) iz ovog pravilnika i jedan od sledećih postupaka, i to:
  - (1) Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje i nadgledanog ispitivanja proizvoda u nasumičnim intervalima (Prilog 7.), koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo;
  - (2) Usaglašenost sa tipom na osnovu garancije kvaliteta procesa proizvodnje – obezbeđenje kvaliteta proizvodnje (Priloga 8.), koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni deo.

Izuzetno, na pojedinačno proizvedenu LZO, prilagođenu određenom korisniku i razvrstanu u kategoriju III, može se primeniti postupak iz stava 1. tačke 2) ovog člana.

Zahtevi za imenovano telo

Član 19.

Da bi bilo imenovano za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti iz ovog pravilnika, telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ispuni zahteve iz tač. 1–10. ovog člana.

1) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ima status pravnog lica registrovanog u Republici Srbiji.

2) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da bude nezavisno od svih strana zainteresovanih za rezultate ocenjivanja usaglašenosti („treća strana”) i nezavisno od organizacije i LZO čiju usaglašenost ocenjuje.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti koje je član poslovnog ili profesionalnog udruženja koje predstavlja organizacije uključene u aktivnosti projektovanja, proizvodnje, snabdevanja, sklapanja, korišćenja ili održavanja LZO čiju usaglašenost ocenjuje, može biti imenovano pod uslovom da dokaže svoju nezavisnost i odsustvo sukoba interesa.

3) Telo za ocenjivanje usaglašenosti, njegov direktor, odnosno članovi izvršnog odbora direktora, izvršni direktori ili članovi nadzornog odbora i sl. tog tela (u daljem tekstu: najviše rukovodstvo), kao i zaposlena i druga lica angažovana za sprovođenje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti (u daljem tekstu: osoblje) ne smeju da budu projektanti, proizvođači, isporučioци, kupci, korisnici ili održavaoci LZO čiju usaglašenost ocenjuju, niti smeju da budu zastupnici bilo koje od tih strana.

Ovim se ne dovodi u pitanje upotreba LZO koja je neophodna za rad tog tela ili upotreba LZO u lične svrhe.

Najviše rukovodstvo tela za ocenjivanje usaglašenosti, kao i njegovo osoblje ne smeju da budu direktno uključeni u aktivnosti projektovanja, proizvodnje, isporuke, korišćenja ili održavanja predmetne LZO, niti da budu zastupnici bilo koje strane uključene u te aktivnosti.

Oni ne smeju da sprovedu aktivnosti koje bi mogle da utiču na njihovo prosuđivanje i integritet u vezi sa poslovima ocenjivanja usaglašenosti za koje su imenovana, što se naročito odnosi na pružanje konsultantskih usluga.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da obezbedi da aktivnosti njegovih podizvođača ne ugrožavaju poverljivost, objektivnost i nepristrasnost u sprovođenju aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti.

4) Telo za ocenjivanje usaglašenosti i njegovo osoblje dužno je da sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti sa najvišim stepenom profesionalnog integriteta i sa neophodnom tehničkom kompetentnošću u određenoj oblasti i ne sme da bude izloženo bilo kakvim pritiscima ili drugim razlozima i uticajima, posebno finansijskim, koji bi mogli da utiču na donošenje odluke i rezultate sprovedenih aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti, naročito od strane lica ili grupa lica koje su zainteresovane za rezultate tih aktivnosti.

5) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da bude kompetentno za sprovođenje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa postupkom ocenjivanja usaglašenosti za koji traži imenovanje, bez obzira da li te aktivnosti obavlja to telo ili se te aktivnosti obavljaju pod njegovom odgovornošću.

Za svaku vrstu LZO, kao i za svaki postupak ocenjivanja usaglašenosti, za koje telo za ocenjivanje usaglašenosti traži imenovanje, to telo, i pre i posle imenovanja, mora da ima na raspolaganju:

(1) osoblje sa tehničkim znanjem, kao i dovoljnim i odgovarajućim iskustvom za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti;

(2) opise procedura u skladu sa kojima se sprovodi ocenjivanje usaglašenosti, pri čemu mora da se obezbedi transparentnost, kao i staranje o istovetnoj primeni tih procedura. Takođe, telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ima i da primenjuje pravila i procedure kojima su jasno razgraničene aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti koje sprovodi u svojstvu imenovanog tela i aktivnosti koje sprovodi u drugom svojstvu ili bilo koje druge aktivnosti;

(3) procedure za obavljanje aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti koje uzimaju u obzir odgovarajuće aspekte organizacije isporučioца i LZO čiju usaglašenost ocenjuje, kao što su: veličina, delatnost i struktura isporučioца, nivo složenosti tehnologije predmetne LZO, masovna ili serijska priroda proizvodnog procesa.

Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da raspolaže svim neophodnim sredstvima kako bi moglo da, na odgovarajući način, obavlja tehničke i administrativne poslove u vezi sa aktivnostima ocenjivanja usaglašenosti, kao i da ima pristup svoj neophodnoj opremi ili objektima.

6) Osoblje zaduženo za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti, mora da ima i:

(1) odgovarajuće stručno i tehničko obrazovanje i radno iskustvo, odnosno odgovarajuću tehničku i stručnu obuku koja obuhvata sve aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti u vezi sa kojima je telo imenovano;

(2) odgovarajuće poznavanje zahteva za ocenjivanje koje sprovodi i ovlašćenje za obavljanje tih ocenjivanja;

(3) odgovarajuće poznavanje i razumevanje bitnih zahteva iz Priloga 2 ovog pravilnika, relevantnih srpskih standarda sa spiska standarda i relevantnih odredaba zakona kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i propisa koji su doneti na osnovu tog zakona, posebno propisa kojima se obezbeđuje usklađenost sa harmonizovanim zakonodavstvom Evropske unije;

(4) sposobnost pripreme isprava o usaglašenosti, zapisa i izveštaja o izvršenim aktivnostima ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa ovim pravilnikom.

7) Nepristrasnost tela za ocenjivanje usaglašenosti, odnosno njegovog najvišeg rukovodstva i osoblja koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti mora da bude garantovana.

Zarade, naknade, odnosno nagrade osoblja koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti ne smeju da zavise od broja obavljenih ocenjivanja, niti od rezultata takvih ocenjivanja.

- 8) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da ima zaključen ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu od profesionalne delatnosti.
- 9) Telo za ocenjivanje usaglašenosti i njegovo osoblje moraju da poštuju poverljivost podataka i informacija u vezi sa ocenjivanjem usaglašenosti, u skladu sa zakonom. Ovim se ne dovode u pitanje obaveze koje telo za ocenjivanje usaglašenosti ima prema nadležnim organima. Prava svojine štite se u skladu sa zakonom.
- 10) Telo za ocenjivanje usaglašenosti mora da učestvuje u relevantnim aktivnostima organizacija za standardizaciju i aktivnostima grupa koje se osnivaju sa ciljem obezbeđivanja koordinacije imenovanih i/ili prijavljenih tela, odnosno da obezbedi da njegovo osoblje koje sprovodi aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti bude upoznato sa aktivnostima tih organizacija i grupa. Imenovano telo, po pravilu, primenjuje smernice i druge akte grupa za koordinaciju imenovanih i/ili prijavljenih tela, u cilju konzistentnog i jednako kvalitetnog obavljanja poslova i sprovođenja aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti.

Pretpostavka o ispunjenosti zahteva za imenovano telo

Član 20.

Pretpostavlja se da telo za ocenjivanje usaglašenosti koje dokaže ispunjenost zahteva odgovarajućih srpskih standarda ili delova tih standarda, ispunjava i zahteve iz člana 19. ovog pravilnika, u meri u kojoj su ti zahtevi obuhvaćeni navedenim standardima.

Odgovarajući srpski standardi iz stava 1. ovog člana su srpski standardi kojima su preuzeti relevantni harmonizovani standardi koji sadrže zahteve za tela za ocenjivanje usaglašenosti.

Zahtevi za imenovano telo u vezi sa njegovim podizvođačima

Član 21.

Imenovano telo može da, uz saglasnost podnosioca zahteva za ocenjivanje usaglašenosti, podugovori podizvođača, u zemlji ili inostranstvu, za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa ocenjivanjem usaglašenosti za koje je to telo imenovano. Imenovano telo obezbeđuje da podizvođač ispunjava zahteve iz člana 19. ovog pravilnika i dokaze o tome čuva i stavlja na raspolaganje organu nadležnom za imenovanje u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti.

Imenovano telo zadržava odgovornost za poslove koje obavlja podizvođač.

Imenovano telo dužno je da organu nadležnom za imenovanje stavi na raspolaganje relevantnu dokumentaciju koja se odnosi na kompetentnost podizvođača za poslove iz stava 1. ovog člana.

V. NADZOR NAD LZO I ZAŠTITNA KLAUZULA

Član 22.

Nadležni organi nadzora organizuju i sprovode nadzor nad LZO u skladu sa zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, odnosno zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i posebnim zakonom.

Isporučilac obezbeđuje da, bez odlaganja, budu preduzete sve neophodne korektivne radnje kako bi LZO koja je isporučena na tržištu i/ili stavljena u upotrebu, a koja nije usaglašena ili postoje razlozi da isporučilac smatra da nije usaglašena sa zahtevima iz ovog pravilnika, bila usaglašena sa tim zahtevima, povučena ili, ako je potrebno, opozvana.

Ako LZO koja je isporučena na tržištu i/ili stavljena u upotrebu, predstavlja rizik sa stanovišta zaštite javnog interesa, odnosno nije usaglašena sa zahtevima ovog pravilnika, isporučilac o tome nadležnom organu nadzora, bez odlaganja, dostavlja obaveštenje, koje sadrži i podatke o neusaglašenosti i preduzetim korektivnim radnjama, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, odnosno posebnim zakonom.

Korektivne radnje iz stava 2. ovog člana preduzimaju se za svu neusaglašenu LZO isporučenu na tržištu i to srazmerno riziku koji takva LZO predstavlja.

Ako je za LZO iz stava 3. ovog člana izdata isprava o usaglašenosti u skladu sa ovim pravilnikom, imenovano telo koje je izdalo tu ispravu se obaveštava o utvrđenoj neusaglašenosti.

Ako nisu preduzete korektivne radnje u skladu sa stavom 2. ovog člana, preduzimaju se odgovarajuće mere, u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti i posebnim zakonom.

Zaštitna klauzula

Član 23.

Isporuka ili upotreba LZO koja je isporučena na tržište i/ili stavljena u upotrebu, čija je usaglašenost ocenjena u skladu sa ovim pravilnikom, na koju je stavljen znak usaglašenosti i za koju je sačinjena deklaracija o usaglašenosti, koju prati propisana dokumentacija i koja se koristi u skladu sa predviđenom namenom ili u uslovima koji se mogu razumno predvideti, a za koji se utvrdi da predstavlja rizik sa aspekta zaštite javnog interesa obuhvaćenog ovim pravilnikom, može se ograničiti ili zabraniti ili ta LZO može biti povučena ili opozvana, u skladu sa zakonima kojima se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, tržišni nadzor, bezbednost i zdravlje na radu i ovim pravilnikom.

Postupanje sa LZO koja predstavlja rizik

Član 24.

Nadležni organ nadzora, ako ima dovoljno razloga da veruje da LZO predstavlja rizik za zdravlje i bezbednost ljudi ili za drugi aspekt zaštite javnog interesa, proverava da li ta LZO ispunjava primenjive zahteve ovog pravilnika.

Isporučilac je dužan da sarađuje sa organom iz stava 1. ovog člana.

Ako u vršenju provera iz stava 1. ovog člana utvrdi da LZO nije usaglašena sa propisanim zahtevima, nadležni organ nadzora, bez odlaganja nalaže isporučiocu da preduzme odgovarajuće korektivne radnje kako bi tu LZO usaglasio sa tim zahtevima, povukao ili opozvao u razumnom roku, o čemu odlučuje srazmerno riziku koji LZO predstavlja.

Nadležni organ nadzora o utvrđenoj neusaglašenosti iz stava 3. ovog člana obaveštava imenovano telo koje je izdalo ispravu o usaglašenosti za predmetnu LZO, odnosno, kada je to primenjivo, nadležni organ koji je izdao ili priznao ispravu o usaglašenosti.

Isporučilac obezbeđuje preduzimanje korektivnih radnji iz stava 3. ovog člana za svu LZO koju je isporučio na tržištu, za koju je utvrđeno da predstavlja rizik.

Nadležni organ nadzora preduzima mere za zabranu ili ograničavanje isporuke, odnosno upotrebe LZO, odnosno njeno povlačenje ili opoziv, ukoliko isporučilac ne preduzme korektivne radnje u roku iz stava 3. ovog člana.

Na mere koje nadležni organ nadzora preduzima u skladu sa stavom 6. ovog člana primenjuju se odredbe o restriktivnim merama propisane posebnim zakonom.

Postupanje sa usaglašenom LZO koja predstavlja rizik

Član 25.

Kada se nakon sprovedenog postupka u skladu sa članom 24. stav 1. ovog pravilnika utvrdi da LZO projektovana i izrađena u skladu sa ovim pravilnikom, ipak predstavlja rizik za zdravlje ili bezbednost lica, isporučilac preduzima sve odgovarajuće radnje kako bi obezbedio da predmetna LZO, kada je stavlja na tržište, više ne predstavlja rizik, kao i da je povuče sa tržišta ili opozove u razumnom roku, srazmerno prirodi rizika.

Isporučilac obezbeđuje preduzimanje korektivnih radnji za svu LZO iz stava 1. ovog člana koju je isporučio na tržištu.

Formalna neusaglašenost LZO

Član 26.

Smatra se da je LZO formalno neusaglašena ako se posle isporuke na tržištu utvrdi jedna od sledećih neusaglašenosti:

- 1) stavljanje znaka usaglašenosti suprotno odredbama člana 16. ovog pravilnika;
- 2) odsustvo znaka usaglašenosti;
- 3) odsustvo jedinstvenog broja imenovanog tela koje je učestvovalo u ocenjivanju usaglašenosti, ili stavljanje jedinstvenog broja imenovanog tela suprotno odredbama člana 16. ovog pravilnika;
- 4) nesačinjavanje deklaracije o usaglašenosti ili neispravno sačinjavanje deklaracije o usaglašenosti;
- 5) nedostupnost ili nekompletnost tehničke dokumentacije;
- 6) odsustvo, nekompletnost ili netačnost informacija iz člana 8. stav 7. i člana 10. stav 3. ovog pravilnika;
- 7) neispunjavanje drugih zahteva iz člana 8. ili člana 10. ovog pravilnika;

U slučaju neotklanjanja ili ponavljanja formalne neusaglašenosti, preduzimaju se mere u skladu sa zakonom kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27.

Od dana početka primene ovog pravilnika do dana stupanja na snagu ACAA sporazuma za LZO na koju se primenjuje ovaj pravilnik ili, ako taj ugovor ne bude zaključen, do dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji, označavanje usaglašenosti LZO obavlja se stavljanjem Srpskog znaka usaglašenosti u skladu sa ovim pravilnikom i posebnim propisima.

Član 28.

Tela za ocenjivanje usaglašenosti koja su imenovana u skladu sa propisom iz člana 29. ovog pravilnika obavljaju poslove ocenjivanja usaglašenosti, u skladu sa članom 18. ovog pravilnika, do okončanja postupka imenovanja u skladu sa ovim pravilnikom.

Tela za ocenjivanje usaglašenosti iz stava 1. ovog člana, mogu da podnesu zahtev za imenovanje organu nadležnom za imenovanje u skladu sa ovim pravilnikom najkasnije šest meseci od dana početka njegove primene.

Tela za ocenjivanje usaglašenosti iz stava 1. ovog člana, koja ne podnesu zahtev za imenovanje u roku iz stava 2. ovog člana, odnosno tela za ocenjivanje usaglašenosti za koja organ nadležan za imenovanje, po podnetom zahtevu, utvrdi da ne ispunjavaju zahteve iz ovog pravilnika, neće moći da obavljaju poslove ocenjivanja usaglašenosti kao imenovana tela u skladu sa ovim pravilnikom.

Isprave o usaglašenosti koje su, do dana početka primene ovog pravilnika, tela iz stava 1. ovog člana izdala sa rokom važenja, važe do isteka roka na koji su izdate, a isprave o usaglašenosti koje su ta tela, na osnovu propisa iz člana 29. izdala bez roka važenja, važe do 21. aprila 2023. godine.

Član 29.

Danom početka primene ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni glasnik RS”, broj 100/11).

Član 30.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Broj 119-01-339/2018-07

U Beogradu, 26. februara 2020. godine

Ministar,

Goran Knežević, s.r.

Prilog 1.

KATEGORIJE LZO PREMA RIZIKU

Ovim prilogom utvrđuju se kategorije rizika od kojeg LZO treba da zaštiti korisnika.

Kategorija I.

Kategorija I. obuhvata isključivo sledeće minimalne rizike:

- 1) površinsko mehaničko delovanje;
- 2) kontakt sa blažim sredstvima za čišćenje ili produženi dodir sa vodom;
- 3) dodir sa vrućim površinama čija temperatura ne prelazi 50 °C;
- 4) oštećenje očiju usled izlaganja sunčevoj svetlosti (ne tokom posmatranja Sunca);
- 5) atmosferske uticaje koji nisu ekstremne prirode.

Kategorija II.

Kategorija II. obuhvata rizike koji nisu navedeni u kategorijama I. i III.

Kategorija III.

Kategorija III. obuhvata rizike koji mogu izazvati smrt ili ozbiljno i trajno oštećenje zdravlja i to od:

- 1) supstanci i smeša koje su opasne po zdravlje;
- 2) atmosfera sa nedostatkom kiseonika;
- 3) štetnih bioloških agensa;
- 4) jonizujućeg zračenja;
- 5) sredine sa visokom temperaturom čiji se efekat može uporediti sa efektom temperature vazduha od +100 °C ili višom;
- 6) sredine sa niskom temperaturom čiji se efekti mogu uporediti sa efektom temperature vazduha od -50 °C ili nižom;
- 7) padova sa visine;
- 8) strujnog udara i rada pod naponom;
- 9) utapanja;
- 10) posekotina pri radu sa ručnom motornom testerom;
- 11) mlazova visokog pritiska;
- 12) prostrelnih rana ili uboda nožem;
- 13) štetne buke.

Prilog 2.

Primena bitnih zahteva za zdravlje i bezbednost iz ovog priloga je obavezna.

Obaveze koje se odnose na bitne zahteve za zdravlje i bezbednost primenjuju se samo ako postoji odgovarajući rizik od kojeg predmetna LZO treba da štiti.

Bitni zahtevi za zdravlje i bezbednost primenjuju se tako da se u obzir uzimaju najnovija dostignuća i postojeća praksa u vreme projektovanja i proizvodnje, kao i tehnički i ekonomski zahtevi koji odgovaraju visokom stepenu zaštite zdravlja i bezbednosti.

Proizvođač sprovodi procenu rizika kako bi identifikovao rizike koji se odnose na LZO koju proizvodi.

Prilikom projektovanja i izrade proizvođač uzima u obzir izvršenu procenu.

Prilikom projektovanja i proizvodnje LZO, i prilikom izrade uputstava, proizvođač osim predviđene namene LZO, uzima u obzir i upotrebu koja se može razumno predvideti.

Kada je to primenljivo, mora se obezbediti zdravlje i bezbednost osoba koje nisu korisnici.

1. OPŠTI ZAHTEVI ZA SVU LZO

LZO mora da obezbedi odgovarajuću zaštitu od svih mogućih rizika, u skladu sa predviđenom namenom.

1.1. Načela projektovanja

1.1.1. Ergonomija

LZO mora biti projektovana i izrađena tako da u uslovima predviđene namene korisnik može nesmetano da obavlja delatnost i da ima najviši mogući nivo zaštite.

1.1.2. Nivoi i klase zaštite

1.1.2.1. Najviši mogući nivo zaštite

Optimalan nivo zaštite koji se mora uzeti u obzir kod projektovanja je onaj iznad koga bi ograničenja prilikom upotrebe LZO sprečavala njenu efikasnu namenu za vreme izlaganja riziku ili normalnog obavljanja aktivnosti.

1.1.2.2 Klase zaštite primerene različitim nivoima rizika

Kada se može razlikovati više nivoa istog rizika pri različitim uslovima upotrebe LZO, prilikom projektovanja moraju se uzeti u obzir odgovarajuće klase zaštite.

1.2. Neškodljivost LZO

1.2.1. Odsustvo rizika i drugih štetnih faktora

LZO mora biti projektovana i izrađena tako da spreči rizike i druge štetne faktore u predviđenim uslovima upotrebe.

1.2.1.1. Materijali pogodni za izradu LZO

Materijali i delovi LZO, uključujući i produkte njihovog razlaganja, ne smeju nepovoljno da utiču na higijenu ili zdravlje korisnika.

1.2.1.2. Svojstva površine delova LZO koja može biti u dodiru sa korisnikom

Površina svakog dela LZO koja je ili može biti u dodiru sa korisnikom prilikom nošenja ne sme biti gruba, oštih ivica, izbočina ili takva da izaziva preterane nadražaje ili povrede.

1.2.1.3. Maksimalna dozvoljena smetnja korisniku

Svako ograničenje u pokretu, u zauzimanju odgovarajućeg položaja tela i čulnom opažanju pri upotrebi LZO mora biti svedeno na minimum. Osim toga, upotreba LZO ne sme da prouzrokuje pokrete koji bi mogli da ugroze korisnika.

1.3. Udobnost i efikasnost

1.3.1. Prilagođavanje LZO korisniku

LZO mora biti projektovana i izrađena tako da se olakšava pravilno postavljanje na korisnika i da ostane na mestu tokom predviđenog perioda upotrebe, uzimajući u obzir faktore sredine, pokrete koje treba učiniti i položaje tela.

LZO mora da ima mogućnost prilagođavanja korisniku pomoću odgovarajućih sistema podešavanja i pričvršćivanja ili odgovarajućim rasponom veličine.

1.3.2. Lakoća i čvrstoća LZO

LZO mora da bude što je moguće lakša, bez ugrožavanja čvrstoće i efikasnosti.

Osim dodatnih bitnih zahteva za posebne rizike iz tačke 3. ovog priloga, LZO mora biti u stanju da izdrži uticaje i pojave svojstvene za predviđene uslove upotrebe.

1.3.3. Kompatibilnost različitih klasa i tipova LZO projektovanih za istovremenu upotrebu

Ako isti proizvođač stavlja na tržište više modela LZO različitih vrsta ili tipova radi obezbeđivanja istovremene zaštite susednih delova tela korisnika od kombinovanih rizika, ti modeli moraju da budu kompatibilni.

1.3.4. *Zaštitna odeća sa zamenljivim štitnicima*

Zaštitna odeća sa zamenljivim štitnicima predstavlja LZO i ocenjuje se kao kombinacija tokom postupaka ocenjivanja usaglašenosti.

1.4. **Informacije koje daje proizvođač**

Osim poslovnog imena odnosno naziva i adrese sedišta proizvođača i/ili njegovog zastupnika, proizvođač prilikom stavljanja LZO na tržište, na srpskom jeziku, daje precizne i razumljive pisane informacije o:

- (1) skladištenju, upotrebi, čišćenju, održavanju, servisiranju i dezinfekciji. Proizvodi za čišćenje, održavanje ili dezinfekciju koje preporučuje proizvođač ne smeju da imaju negativan efekat na LZO ili korisnike kada se primenjuju u skladu sa odgovarajućim uputstvima;
- (2) performansama zabeleženim tokom tehničkih ispitivanja kojima se proverava nivo ili klasa zaštite koju pruža ispitivana LZO;
- (3) odgovarajućim dodacima LZO i karakteristikama odgovarajućih rezervnih delova;
- (4) klasama zaštite koje odgovaraju različitim nivoima rizika i o odgovarajućim ograničenjima u upotrebi;
- (5) roku upotrebe ili veku trajanja LZO ili neke od njenih komponenti;
- (6) vrsti ambalaže pogodnoj za transport;
- (7) značenju svih oznaka (u skladu sa tačkom 2.12. ovog priloga);
- (8) riziku od kojeg LZO treba da zaštiti;
- (9) pozivanju na ovaj pravilnik i, po potrebi, na druge primenljive propise;
- (10) poslovnom imenu odnosno nazivu, adresi i jedinstvenom broju imenovanog tela koje je učestvovalo u postupku ocenjivanja usaglašenosti LZO;
- (11) pozivanju na primenjene srpske standarde ili na druge tehničke specifikacije kad su one primenjene;
- (12) internet adresi na kojoj je dostupna deklaracija o usaglašenosti.

Informacije iz podtač. (9)–(12) tačke 1.4. ovog priloga ne moraju se nalaziti u uputstvu proizvođača, ako je uz LZO priložena deklaracija o usaglašenosti.

2. DODATNI ZAHTEVI ZAJEDNIČKI ZA VIŠE VRSTA ILI TIPOVA LZO

2.1. **LZO sa ugrađenim sistemima za podešavanje**

Ako LZO ima ugrađene sisteme za podešavanje, ti sistemi moraju da budu projektovani i izrađeni tako da se podešavanja ne poremete bez znanja korisnika pod predviđenim uslovima upotrebe.

2.2. **LZO koja u potpunosti pokriva delove tela koje treba zaštititi**

LZO koja u potpunosti pokriva delove tela koje treba zaštititi mora biti dovoljno vazdušno propusna da spreči preterano znojenje tokom upotrebe, a ako to nije slučaj, mora biti opremljena sredstvima koja upijaju znoj.

2.3. **LZO za lice, oči i organe za disanje**

LZO za lice, oči ili organe za disanje mora da bude takva da u najmanjoj mogućoj meri ograničava vidno polje ili oštrinu vida korisnika.

Stepen optičke neutralnosti sistema za vid ovih vrsta LZO mora da bude takav da omogući korisniku precizan i dugotrajan rad.

Ako je potrebno, LZO mora da bude obrađena ili opremljena tako da se spreči kondenzacija.

Modeli LZO namenjeni korisnicima kojima treba korekcija vida moraju omogućiti nošenje naočara ili kontaktnih sočiva.

2.4. **LZO podložna starenju**

Ako je poznato da na projektovane performanse nove LZO značajno utiče starenje, datum proizvodnje i/ili, ako je to moguće, vek trajanja LZO moraju da budu neizbrisivo označeni na svakom primerku LZO ili na svakoj zamenljivoj komponenti LZO koje se stavljaju na tržište, i to na takav način da se spreči svako pogrešno tumačenje. Ovaj podatak mora da bude neizbrisivo označen i na ambalaži.

Ako proizvođač nije u mogućnosti da pruži podatke o veku trajanja LZO, njegova uputstva moraju da pruže sve informacije potrebne da se kupcu ili korisniku omogući da odredi razuman vek trajanja imajući u vidu kvalitet modela i zadovoljavajuće uslove skladištenja, korišćenja, čišćenja, servisiranja i održavanja.

Ako postupci čišćenja koje preporučuje proizvođač mogu dovesti do starenja i osetnog i brzog pogoršanja performansi LZO, proizvođač mora, gde je to moguće, na svaki primerak LZO stavljen na tržište, staviti znak koji pokazuje koliko se najviše čišćenja može obaviti pre pregleda ili odbacivanja opreme. Ako to ne uradi, proizvođač mora te informacije da navede u pratećoj dokumentaciji.

2.5. LZO koja može biti zahvaćena nekim drugim objektom u toku upotrebe

Kada predviđeni uslovi upotrebe naročito uključuju rizik da LZO bude zahvaćena objektima u pokretu stvarajući opasnost za korisnika, LZO mora da poseduje odgovarajući prag otpornosti iznad koga se sastavni deo lomi i eliminiše opasnost.

2.6. LZO za upotrebu u potencijalno eksplozivnoj atmosferi

LZO namenjena za upotrebu u potencijalno eksplozivnoj atmosferi mora biti projektovana i izrađena tako da ne može biti izvor električnog, elektrostatičkog ili udarom izazvanog luka ili varnice koji bi mogli da zapale eksplozivnu smešu.

2.7. LZO namenjena za upotrebu u hitnim slučajevima ili za brzo postavljanje i/ili skidanje

LZO namenjena za upotrebu u hitnim slučajevima ili za brzo postavljanje i/ili skidanje mora da bude projektovana i izrađena tako da se vreme potrebno za njihovo postavljanje i (ili) skidanje svede na minimum.

Svi sastavni sistemi koji omogućavaju pravilno postavljanje ili skidanje LZO sa korisnika moraju da omoguće da korisnik njima rukuje brzo i jednostavno.

2.8. LZO za upotrebu u veoma opasnim situacijama

LZO za upotrebu u veoma opasnim situacijama mora da sadrži naročito podatke proizvođača namenjene isključivo osposobljenim i obučanim pojedincima koji su kvalifikovani da ih tumače i obezbede korisniku pravilnu upotrebu takve LZO.

Podacima iz stava 1. ove tačke, između ostalog, mora da se opiše postupak koji se primenjuje kako bi se potvrdilo da je LZO ispravno podešena i da funkcioniše kada je nosi korisnik.

Ako LZO ima alarm koji se aktivira u odsustvu predviđenog nivoa zaštite, taj alarm mora da bude tako projektovan i smešten da ga korisnik može opaziti u uslovima za koje je ta LZO namenjena.

2.9. LZO koja sadrži komponente koje korisnik može da podešava ili skida

Sve komponente LZO koje korisnik može da podešava ili skida radi zamene moraju biti projektovane i izrađene tako da se olakša njihovo podešavanje, pričvršćivanje i skidanje bez alata.

2.10. LZO za spajanje, odnosno povezivanje na druge, spoljne dodatne uređaje

Ako LZO uključuje sistem koji omogućava spajanje, odnosno povezivanje sa drugim, spoljnim dodatnim uređajem, mehanizam za spajanje mora biti projektovan i izrađen tako da omogući da se montira samo na odgovarajuću opremu.

2.11. LZO sa ugrađenim sistemom za cirkulaciju fluida

Ako LZO uključuje sistem za cirkulaciju fluida, on mora biti izabran, odnosno projektovan i ugrađen tako da omogućava obnavljanje fluida u blizini celog dela tela koji se štiti, bez obzira na pokrete i položaj tela korisnika u predviđenim uslovima upotrebe.

2.12. LZO sa jednom ili više identifikacionih oznaka ili oznaka za raspoznavanje koje su u neposrednoj ili posrednoj vezi sa zdravljem i bezbednošću

Oznake za identifikaciju ili prepoznavanje koje su u neposrednoj ili posrednoj vezi sa zdravljem i bezbednošću i koje su stavljene na ove vrste ili tipove LZO treba po mogućnosti da budu u obliku usklađenih piktograma ili ideograma i moraju da ostanu savršeno čitljive tokom predviđenog veka trajanja LZO.

Oznake iz stava 1. ove tačke, moraju da budu i potpune, precizne i razumljive kako bi se sprečilo bilo kakvo pogrešno tumačenje.

Kada oznake iz st. 1. i 2. ove tačke sadrže reči ili rečenice, one moraju biti na srpskom jeziku.

Ako je LZO (ili komponente LZO) suviše malih dimenzija da bi sve ili deo neophodnih oznaka bile stavljene na nju, bitne informacije moraju biti navedene na ambalaži i u uputstvu proizvođača za upotrebu LZO.

2.13. LZO u obliku odeće koja vidljivo ukazuje na prisustvo korisnika

LZO u obliku odeće koja je namenjena za predvidljive uslove upotrebe, u kojima prisustvo korisnika mora biti jasno i pojedinačno uočljivo, mora da ima jedno (ili više) adekvatno postavljeno sredstvo ili uređaj za emitovanje direktnog ili reflektujućeg vidljivog zračenja odgovarajućeg svetlosnog intenziteta i fotometrijskih i kolorimetrijskih svojstava.

2.14. LZO namenjena za zaštitu od više rizika

Sva LZO projektovana da zaštiti korisnika od više potencijalno istovremenih rizika mora biti projektovana i izrađena tako da ispunjava, pre svega, bitne zahteve za zaštitu specifične za svaki od tih rizika (u skladu sa tačkom 3. ovog priloga).

3. DODATNI ZAHTEVI SPECIFIČNI ZA ODREĐENE RIZIKE

3.1. Zaštita od mehaničkih udara

3.1.1. Udar prouzrokovan padajućim predmetima ili projektilima i sudarom delova tela sa preprekom

LZO pogodna za zaštitu od ove vrste rizika mora da ima sposobnost da apsorbuje udarac kako bi se sprečila povreda usled smrkavanja ili proboja zaštićenog dela tela, i to bar do nivoa jačine udarca iznad kojeg bi preterane dimenzije ili masa dela opreme koja apsorbuje udarac sprečili efikasnu upotrebu LZO u predviđenom periodu nošenja.

3.1.2. Padovi

3.1.2.1. Sprečavanje padova usled klizanja

Donovi za obuču protiv klizanja moraju biti projektovani, izrađeni ili opremljeni dodatnim elementima tako da se obezbedi zadovoljavajuće prijanjanje s obzirom na prirodu ili stanje površine.

3.1.2.2. Sprečavanje padova sa visine

LZO koja je namenjena za sprečavanje padova sa visine ili njihovih posledica, mora da bude projektovana da spreči pad sa visine ili njegove posledice, tako što će uključivati kaiševe za telo i sistem pričvršćivanja koji se mogu povezati sa pouzdanim spoljašnjim sidrištem.

LZO mora biti projektovana tako da se pod predvidivim uslovima korišćenja vertikalni pad korisnika ublaži, da spreči sudar sa preprekama, a da sila kočenja ne dostigne graničnu vrednost na kojoj se može očekivati da dođe do telesne povrede, kidanja ili proboja nekog dela LZO, što bi moglo izazvati pad korisnika.

LZO iz stava 1. ove tačke mora obezbediti i da se posle kočenja korisnik zadrži u pravilnom položaju u kome može da očekuje pomoć, ako je potrebno.

U uputstvima proizvođača se moraju posebno navesti sve bitne informacije koje se odnose na:

- 1) zahtevane karakteristike potrebne za pouzdano sidrište i neophodan minimalni slobodan prostor ispod korisnika;
- 2) ispravan način stavljanja kaiševa na telo i povezivanje sistema za pričvršćivanje na pouzdano sidrište.

3.1.3. Mehaničke vibracije

LZO projektovana da spreči dejstvo mehaničkih vibracija mora da obezbedi odgovarajuća prigušenja štetnih vibracija za deo tela pod rizikom.

3.2. Zaštita od statičkog sabijanja dela tela

LZO projektovana da zaštiti deo tela od statičkog pritiska koji izaziva sabijanje mora da omogući dovoljno ublažavanje uticaja tog pritiska kako bi se sprečile ozbiljne povrede ili hronične tegobe korisnika.

3.3. Zaštita od mehaničkih povreda

Materijali koji ulaze u sastav LZO i ostale komponente LZO projektovani za zaštitu celog ili dela tela od površinskih povreda prouzrokovanih mašinama, kao što su oguljotine, ubodi, posekotine ili uštinuća, moraju biti izabrani i integrisani, kao i projektovani tako da se obezbedi da ova LZO bude dovoljno otporna na habanje, probijanje i zasecanje (u skladu sa tačkom 3.1. ovog priloga) pod predvidivim uslovima upotrebe.

3.4. Zaštita u tečnostima

3.4.1. Zaštita od utapanja

LZO projektovana da spreči utapanje mora da obezbedi da se korisnik, koji može biti iscrpljen, ili u nesvesti posle pada u tečnost, što je brže moguće vrati na površinu bez opasnosti po zdravlje i mora da ga održava na površini u položaju koji omogućava disanje dok čeka pomoć.

LZO može imati potpunu ili delimičnu sposobnost plutanja ili može biti napumpana, uduvavanjem ustima ili pomoću gasa koji se oslobađa ručno ili automatski.

Pod predviđenim uslovima upotrebe:

- 1) LZO mora da izdrži posledice uticaja tečnog medija i faktora spoljne sredine svojstvenog tom mediju, bez umanjenja svoje upotrebljivosti;
- 2) LZO na naduvavanje mora omogućiti brzo i potpuno naduvavanje.

Kada predviđeni uslovi upotrebe to zahtevaju, određene vrste LZO moraju da zadovolje još jedan ili više sledećih dodatnih zahteva:

- 1) moraju da imaju sve uređaje za naduvavanje navedene u drugoj alineji ovog stava i/ili svetlosni ili zvučni signalni uređaj;
- 2) moraju imati uređaj za kačenje i pričvršćivanje tela, tako da se korisnik može podići iz tečnosti;
- 3) moraju biti prikladne za dužu upotrebu tokom aktivnosti u okviru kojih je korisnik (i u slučaju kada je odeven) izložen riziku od pada u tečnost ili potapanja.

3.4.2. Pomoćna sredstva za plutanje

Pod pomoćnim sredstvima za plutanje smatra se LZO u obliku odeće koja će, u zavisnosti od svoje predviđene upotrebe, obezbediti efikasan stepen plutanja i koja je za vreme nošenja bezbedna i obezbeđuje održavanje na vodi.

U predvidivim uslovima upotrebe, odeća iz stava 1. ove tačke ne sme da ograničava slobodu kretanja korisnika, ali mora da mu omogući, naročito, da pliva, da pobegne od opasnosti ili da spasi druga lica.

3.5. Zaštita od štetnog dejstva buke

LZO projektovana za sprečavanje štetnog dejstva buke mora da priguši buku do te mere da ekvivalentni nivo buke kojoj je korisnik izložen ne prelazi ni pod kakvim okolnostima dnevne granične vrednosti utvrđene posebnim propisom kojim se uređuje zaštita zaposlenih od rizika vezanih za izloženost buci na poslu.

Sva LZO mora da ima oznaku koja ukazuje na nivo prigušenja buke i vrednost indeksa zaštite koji pruža LZO, a ako to nije moguće, oznaka se mora pričvrstiti na ambalažu.

3.6. Zaštita od toplote i/ili vatre

LZO projektovana da zaštiti celo telo ili deo tela od dejstva toplote i/ili vatre mora da poseduje sposobnost toplotne izolacije i mehaničku čvrstoću koja odgovara predvidivim uslovima upotrebe.

3.6.1. Materijali koji ulaze u sastav LZO i druge komponente

Materijali koji ulaze u sastav LZO i druge komponente za zaštitu od toplotnog zračenja i konvektivne toplote moraju da imaju odgovarajući koeficijent prenosa toplote i delovanja toplote i da budu dovoljno nezapaljivi da spreče svaki rizik od spontanog paljenja pod predvidivim uslovima upotrebe.

Ako spoljašnost materijala iz stava 1. ove tačke mora da bude reflektujuća, moć reflektovanja mora biti odgovarajuća intenzitetu prenete toplote usled zračenja u infracrvenom opsegu.

Materijali iz stava 1. ove tačke namenjeni za kratkotrajnu upotrebu u okruženju visoke temperature i LZO koja može biti izložena prskanju vrelim proizvodima, kao što su velike količine rastopljenog materijala, osim karakteristika iz st. 1. i 2. ove tačke, mora da poseduje i dovoljan termički kapacitet da zadrži najveći deo primljene toplote dok korisnik ne napusti opasno mesto i skine svoju LZO.

Materijali koji ulaze u sastav LZO i druge komponente koji mogu biti poprskani velikom količinom vrelih stvari, moraju da imaju i odgovarajuću sposobnost apsorpcije mehaničkih udara (u skladu sa tačkom 3.1. ovog priloga).

Materijali koji ulaze u sastav LZO i druge komponente koji mogu slučajno da dođu u kontakt sa plamenom i oni koji se koriste u proizvodnji protivpožarne opreme moraju da poseduju nezapaljivost koja odgovara klasi rizika vezanog za predvidive uslove upotrebe. Ti materijali ne smeju da se istope pri izlaganju plamenu niti da doprinose širenju plamena.

3.6.2. Potpuno kompletirana LZO spremna za upotrebu

U predvidivim uslovima upotrebe:

- 1) Za vreme nošenja LZO, akumulirana toplota preneti na ugroženi deo tela mora da bude dovoljno niska kako bi se sprečilo dostizanje praga bola ili oštećenje zdravlja korisnika, u bilo kojim okolnostima;
- 2) LZO mora, ako je potrebno, da spreči prodor tečnosti ili pare i ne sme da izaziva opekotine izazvane kontaktom između svog zaštitnog omotača i korisnika.

Ako LZO obuhvata uređaje za hlađenje koji upijaju toplotu putem isparavanja tečnosti ili sublimacijom, njihova izrada mora biti takva da se isparljive materije oslobađaju van spoljnog zaštitnog sloja, a ne prema korisniku.

Ako LZO uključuje uređaj za disanje, on mora adekvatno da ispunji zaštitne funkcije za predvidive uslove upotrebe.

U uputstvima proizvođača koja prate svaki primerak LZO namenjen za kratkotrajnu upotrebu u okruženju visoke temperature, moraju se navesti svi bitni podaci za određivanje maksimalnog dozvoljenog izlaganja korisnika toploti koja se prenosi preko opreme kada se upotrebljava u skladu sa svojom predviđenom namenom.

3.7. Zaštita od hladnoće

LZO projektovana da zaštiti celo telo ili njegov deo od dejstva hladnoće mora da poseduje sposobnost toplotne izolacije i mehaničku čvrstoću koji odgovaraju predvidivim uslovima upotrebe.

3.7.1. Materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente

Materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente pogodne za zaštitu od hladnoće moraju imati dovoljno nizak koeficijent prenosa toplotnog fluksa koji se zahteva za predvidive uslove upotrebe.

Savitljivi materijali i ostale komponente LZO namenjeni za upotrebu na niskim temperaturama moraju zadržati stepen savitljivosti potreban za neophodne pokrete i položaje tela.

Materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente koji mogu biti zapljusnuti velikom količinom hladnih supstanci moraju da poseduju dovoljnu sposobnost apsorbovanja mehaničkog udara (u skladu sa tačkom 3.1. ovog priloga).

3.7.2. Potpuno kompletirana LZO spremna za upotrebu

U predvidivim uslovima upotrebe:

- 1) Količina toplote koja se gubi upotrebom LZO od strane korisnika mora biti dovoljno mala da spreči dostizanje praga bola ili oštećenje zdravlja na bilo kojem delu tela, uključujući vrhove prstiju na rukama i nogama, pod bilo kakvim okolnostima.
- 2) LZO mora što više da spreči prodor tečnosti kao što je kiša i ne sme izazvati povrede usled dodira između hladnog zaštitnog omotača i korisnika.

Ako LZO uključuje uređaj za disanje, on mora na odgovarajući način ispuniti zaštitne funkcije za predvidive uslove upotrebe.

U uputstvu proizvođača, koje prati svaki primerak LZO koja je namenjena za kratkotrajno korišćenje u okruženju niske temperature, moraju da se navedu svi bitni podaci o maksimalnom dozvoljenom izlaganju korisnika hladnoći koja se prenosi preko opreme.

3.8. Zaštita od električnog udara

3.8.1. Izolaciona oprema

LZO projektovana da zaštiti celo telo ili njegov deo od dejstva električne struje mora pružiti dovoljnu izolaciju od napona kome korisnik može da bude izložen pod najnepovoljnijim uslovima.

Radi ostvarivanja zaštite iz stava 1. ove tačke, materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente ovih klasa LZO moraju da budu tako odabrani, projektovani i ugrađeni da se obezbedi da električna struja koja proдре kroz zaštitni omotač, merena pod uslovima ispitivanja koji se podudaraju sa onima koji se verovatno mogu pojaviti na terenu, bude umanjena i uvek ispod maksimalne dozvoljene vrednosti.

Određene vrste LZO koje su namenjene isključivo za korišćenje u toku rada sa električnim instalacijama koje su ili koje mogu biti pod naponom, kao i njihova ambalaža, moraju da nose oznake koje ukazuju na zaštitnu klasu ili odgovarajući radni napon, serijski broj i datum proizvodnje. Izvan zaštitnog omotača takve LZO mora da se obezbedi prostor za naknadno upisivanje datuma početka upotrebe i datuma periodičnih ispitivanja ili pregleda koji se moraju obaviti.

Uputstva proizvođača moraju da ukazu na isključivu namenu LZO iz stava 3. ove tačke, kao i prirodu i učestalost dielektričnih ispitivanja kojima će biti izloženi tokom njihovog veka upotrebe.

3.8.2. Provodna oprema

LZO predviđena za rad pod visokim naponom mora biti projektovana i izrađena tako da obezbedi nepostojanje razlike potencijala između korisnika i instalacija na kojima radi.

3.9. Zaštita od zračenja

3.9.1. Nejonizujuće zračenje

LZO projektovana za zaštitu od akutnih ili hroničnih oštećenja očiju prouzrokovanih nejonizujućim zračenjem, mora da omogući da se apsorbuje ili odbija veći deo energije koja se zrači u opsegu štetnih talasnih dužina, bez ometanja prenosa vidljivog dela spektra, percepcije kontrasta i sposobnosti razlikovanja boja pod predvidivim uslovima upotrebe.

Radi ostvarivanja zaštite iz stava 1. ove tačke, zaštitne naočare moraju da budu projektovane i izrađene tako da za svaku štetnu talasnu dužinu imaju faktor spektralnog prenosa koji će svesti na minimum gustinu energije svetlosnog zračenja koja kroz filter dolazi do oka korisnika, kao i da nikada ne prelazi maksimalno dozvoljene vrednosti izlaganja.

Osim zahteva iz stava 2. ove tačke, naočare ne smeju da pogoršaju ili izgube svoje karakteristike kao posledicu dejstva zračenja emitovanog u predvidivim uslovima korišćenja, i svi primerci na tržištu moraju da imaju broj zaštitnog faktora koji odgovara grafikonu spektralne raspodele njihovog faktora prenosa.

Naočare pogodne za izvore zračenja iste vrste moraju biti klasifikovane po rastućem redosledu njihovog broja zaštitnog faktora, a uputstva proizvođača treba da ukazuju, naročito, na način odabira najprikladnije LZO imajući u vidu faktore realnih uslova za upotrebu kao što su rastojanje od izvora i spektralna raspodela energije zračenja na tom rastojanju.

Proizvođač mora da označi odgovarajućim brojem zaštitnog faktora sve primerke naočara sa filterom.

3.9.2. Jonizujuće zračenje

3.9.2.1. Zaštita od spoljne radioaktivne kontaminacije

Materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente projektovani tako da zaštite celo telo ili njegov deo od radioaktivne prašine, gasova, tečnosti ili njihovih smeša moraju da budu tako izabrani ili projektovani i sastavljeni da se osigura da ova oprema efikasno sprečava prodiranje kontaminirajućih materija pod predvidivim uslovima upotrebe.

U zavisnosti od prirode ili stanja ovih kontaminirajućih materija, neophodna zaptivenost se može obezbediti pomoću nepropusnih zaštitnih omotača i/ili bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima, poput ventilacionih i sistema sa natpritiskom projektovanih da se spreči povratno rasipanje (ponovno širenje) tih kontaminirajućih materija.

Sve mere dekontaminacije koje se primenjuju na LZO ne smeju da ugroze njeno moguće ponovno korišćenje u periodu predvidljivog veka korišćenja ovih klasa opreme.

3.9.2.2. Zaštita od spoljnog ozračivanja

LZO namenjena da obezbedi potpunu zaštitu korisnika od spoljnih ozračivanja ili, bar njihovo slabljenje, mora biti projektovana tako da zaustavi zračenje elektrona male energije (npr. beta) ili fotona (npr. iks, gama).

Materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente vrsta LZO iz stava 1. ove tačke moraju da budu odabrani ili projektovani i ugrađeni tako da se obezbedi stepen zaštite korisnika koji se zahteva pod predvidivim uslovima upotrebe, kao i da ne dovede do povećanja trajanja izloženosti usled pokreta, položaja ili kretanja korisnika (u skladu sa tačkom 1.3.2. ovog priloga).

LZO mora imati znak kojim se označava da je tip i debljina materijala od kojih je izrađena LZO pogodan za predvidive uslove upotrebe.

3.10 .Zaštita od opasnih materija i infektivnih agensa

3.10.1. Zaštita organa za disanje

LZO namenjena za zaštitu organa za disanje mora da omogući da se korisnik snabdeva vazduhom za disanje kada je izložen zagađenoj atmosferi i/ili niskoj koncentraciji kiseonika.

Vazduh za disanje koji se dovodi do korisnika preko LZO mora se dobiti na odgovarajući način, kao što je filtracija zagađenog vazduha, kroz zaštitni uređaj ili cevovodima iz spoljnog nezagađenog izvora.

Materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente ovih vrsta LZO iz stava 1. ove tačke moraju da budu tako odabrani ili projektovani i ugrađeni da se obezbedi pravilno disanje korisnika i respiratorna higijena tokom datog perioda nošenja u predvidivim uslovima upotrebe.

Nepropusnost obrazine i pad pritiska pri udisanju i, u slučaju uređaja za filtriranje, kapacitet prečišćavanja, moraju da budu takvi da u dovoljnoj meri spreče prodor zagađivača iz atmosfere, tako da ne bude ugroženo zdravlje i higijena korisnika.

LZO iz stava 1. ove tačke, mora da ima odgovarajuću oznaku za identifikaciju proizvođača i mora da bude snabdevena preciznim specifičnim podacima tog tipa opreme koji, zajedno sa uputstvima za upotrebu, omogućavaju obučenom i kvalifikovanom korisniku da pravilno upotrebljava ovu LZO.

Uputstva proizvođača moraju, u slučaju filtrirajućih aparata, da sadrže rok skladištenja filtera ako su novi i u originalnoj ambalaži.

3.10.2. Zaštita od dodira sa kožom i okom

LZO namenjena za sprečavanje površinskog dodira celog tela ili njegovog dela sa opasnim supstancama i infektivnim agensima mora da bude u stanju da spreči prodor ili širenje takvih supstanci kroz zaštitni omotač u predvidivim uslovima upotrebe.

Materijali od kojih je izrađena LZO i ostale komponente ovih vrsta LZO iz stava 1. ove tačke, moraju da budu tako odabrani ili projektovani i ugrađeni da se obezbedi, koliko je to moguće, nepropusnost koja će omogućiti produženo korišćenje ili, u nedostatku toga, delimičnu nepropusnost koja ograničava period nošenja.

Kada, na osnovu svoje prirode i predvidivih uslova njihove upotrebe, određene opasne ili infektivne supstance poseduju veliku prodornu moć koja ograničava trajanje zaštite koju pruža LZO iz stava 1. ove tačke, ta oprema mora biti podvrgnuta standardnim ispitivanjima, sa ciljem njihove klasifikacije na osnovu efikasnosti.

LZO iz stava 3. ove tačke za koju se smatra da je u skladu sa specifikacijama ispitivanja mora imati znak koji pokazuje nazive, ili, ako to nije moguće, kodove supstanci koje se koriste u ispitivanjima i odgovarajući standardni period zaštite. Uputstva proizvođača takođe moraju da sadrže objašnjenje kodova (ako je potrebno), detaljan opis standardnih ispitivanja i sve potrebne informacije za određivanje maksimalnog dozvoljenog perioda nošenja u različitim predvidivim uslovima upotrebe.

3.11. Ronilačka oprema

Oprema za disanje mora da omogući snabdevanje korisnika gasovitom smešom za disanje u predvidivim uslovima upotrebe, a naročito uzimajući u obzir maksimalnu dubinu zarona.

Kada predvidivi uslovi upotrebe to zahtevaju, ronilačka oprema mora da sadrži:

- 1) odelo koje štiti korisnika od pritiska koji nastaje usled dubine zarona (u skladu sa tačkom 3.2. ovog priloga) i/ili od hladnoće (u skladu sa tačkom 3.7. ovog priloga);
- 2) alarmni uređaj projektovan da trenutno upozorava korisnika o skorom prekidu snabdevanja gasovitom smešom za disanje (u skladu sa tačkom 2.8. ovog priloga);
- 3) uređaj za spasavanje koje omogućava korisniku da se vrati na površinu (u skladu sa tačkom 3.4.1. ovog priloga).

Prilog 3.

TEHNIČKA DOKUMENTACIJA ZA LZO

Dokumentacija iz člana 8. ovog pravilnika mora da sadrži sve bitne podatke o sredstvima koja je koristio proizvođač da bi obezbedio usaglašenost proizvedene LZO sa bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost koji se odnose na tu opremu.

Pored podataka iz stava 1. ovog priloga, tehnička dokumentacija mora da sadrži, naročito:

- 1) potpun opis LZO i njenu predviđenu namenu;
- 2) procenu rizika od kojih LZO treba da zaštiti;

- 3) spisak bitnih zahteva za zdravlje i bezbednost koji su primenjivi na LZO;
- 4) projektne i proizvodne crteže i šeme LZO i njenih komponenti, podsklopova i kola;
- 5) opise i objašnjenja potrebne za razumevanje crteža i šema iz tačke 4) ovog priloga kao i za način rada LZO;
- 6) spisak primenjenih srpskih standarda iz člana 14. ovog pravilnika ili u slučaju njihove delimične primene, navođenje njihovih delova prilikom projektovanja i izrade LZO;
- 7) opise primenjenih tehničkih specifikacija radi ispunjavanja bitnih zahteva za zdravlje i bezbednost u slučaju kada nisu primenjeni srpski standardi ili njihovi delovi;
- 8) rezultate proračuna, provera i pregleda sprovedenih radi provere usaglašenosti LZO sa primenjivim bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost;
- 9) izveštaje o ispitivanju sprovedenih radi provere usaglašenosti LZO sa primenjivim bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost i, po potrebi, utvrđivanja odgovarajuće klase zaštite;
- 10) opis sredstava koje je proizvođač koristio u proizvodnji LZO kako bi obezbedio usaglašenost proizvedene LZO sa projektnim specifikacijama;
- 11) primerak uputstva za upotrebu i informacija iz tačke 1.4. Priloga 2. ovog pravilnika;
- 12) sva potrebna uputstva za proizvodnju LZO na osnovu odobrenog osnovnog modela, u slučaju pojedinačno proizvedene LZO, prilagođene određenom korisniku;
- 13) za LZO koja se proizvodi u serijama u kojima se svaki proizvod prilagođava određenom korisniku, opis mera koje proizvođač preduzima tokom prilagođavanja i proizvodnje kako bi obezbedio da svaki proizvod LZO bude u skladu sa odobrenim tipom i primenjivim bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost.

Prilog 4.

INTERNA KONTROLA PROIZVODNJE

1. Interna kontrola proizvodnje je postupak ocenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2, 3, i 4. ovog priloga i obezbeđuje i izjavljuje, na sopstvenu odgovornost, da je predmetna LZO usaglašena sa zahtevima iz ovog pravilnika koji se na nju primenjuju.

2. Tehnička dokumentacija

Proizvođač sačinjava tehničku dokumentaciju u skladu sa Prilogom 3. ovog pravilnika.

3. Proizvodnja

Proizvođač preduzima sve mere koje su potrebne da proizvodni proces i njegovo nadgledanje obezbede usaglašenost izrađene LZO sa tehničkom dokumentacijom iz tačke 2. ovog priloga i sa primenjivim zahtevima ovog pravilnika.

4. Znak usaglašenosti i deklaracija o usaglašenosti

Proizvođač stavlja znak usaglašenosti na svaki pojedinačni proizvod LZO koji je usaglašen sa primenjivim zahtevima iz ovog pravilnika.

Proizvođač sačinjava deklaraciju o usaglašenosti za svaki model LZO i čuva je, zajedno sa tehničkom dokumentacijom iz tačke 2. ovog priloga, tako da budu dostupni nadležnim organima, najmanje deset godina nakon stavljanja LZO na tržište.

U deklaraciji o usaglašenosti identifikuje se LZO za koju je sačinjena.

Primerak deklaracije o usaglašenosti se, na zahtev, stavlja na raspolaganje nadležnim organima.

5. Obaveze proizvođača koje se odnose na označavanje znakom usaglašenosti i sačinjavanje deklaracije o usaglašenosti, može ispuniti njegov zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su navedene u ovlašćenju.

Prilog 5.

PREGLED TIPa

1. Pregled tipa je postupak ocenjivanja usaglašenosti kojim imenovano telo pregleda tehnički projekat LZO i proverava i potvrđuje da tehnički projekat LZO ispunjava zahteve ovog pravilnika koji se na tu LZO odnose.

2. Pregled tipa sprovodi se ocenjivanjem adekvatnosti tehničkog projekta LZO pregledom tehničke dokumentacije, kao i pregledom uzorka reprezentativnog za predviđenu proizvodnju potpuno kompletirane LZO (proizvodni tip).

3. Zahtev za pregled tipa podnosi se Imenovanom telu po izboru podnosioca zahteva i sadrži:

- 1) poslovno ime, odnosno naziv i adresu proizvođača ili njegovog zastupnika, odnosno uvoznika;
- 2) pisanu izjavu da isti zahtev nije podnet drugom imenovanom telu;

3) tehničku dokumentaciju navedenu u Prilogu 3. ovog pravilnika;

4) reprezentativni uzorak LZO za predviđenu proizvodnju. Imenovano telo može zahtevati dodatne uzorke ako je to potrebno za sprovođenje ispitivanja. Za serijski proizvedenu LZO prilagođenu određenom korisniku, treba obezbediti reprezentativne uzorke namenjene različitim korisnicima, a za LZO proizvedenu kao pojedinačni proizvod namenjenu posebnim potrebama određenog korisnika, potrebno je obezbediti osnovni model.

4. Pregled tipa

Imenovano telo:

1) pregleda tehničku dokumentaciju kako bi ocenilo adekvatnost tehničkog projekta LZO. Pri sprovođenju takve provere ne uzima se u obzir tačka 10). Priloga 3. ovog pravilnika;

2) za serijski proizvedenu LZO prilagođenu određenom korisniku, proverava opis mera (procedura) za ocenu njihove adekvatnosti;

3) za LZO proizvedenu kao pojedinačni proizvod koji je namenjen posebnim potrebama određenog korisnika, proverava uputstva za proizvodnju takve LZO na osnovu odobrenog osnovnog modela kako bi se ocenila njihova adekvatnost;

4) proverava da li su uzorci proizvedeni u skladu sa tehničkom dokumentacijom i identifikuje elemente koji su projektovani u skladu sa zahtevima relevantnih srpskih/harmonizovanih standarda, kao i elemente koji su projektovani u skladu sa drugim tehničkim specifikacijama;

5) sprovodi odgovarajuće preglede i ispitivanja, ili nalaže da se sprovedu, kako bi proverilo da li su, u slučaju kada je proizvođač odlučio da primeni zahteve srpskih/ harmonizovanih standarda, oni primenjeni na odgovarajući način;

6) sprovodi odgovarajuće preglede i ispitivanja, ili nalaže da se sprovedu, kako bi proverilo da li su, u slučaju da nisu primenjeni odgovarajući srpski/harmonizovani standardi, rešenja koja je primenio proizvođač, uključujući i ona iz drugih tehničkih specifikacija, ispunjavaju odgovarajuće bitne zahteve za zdravlje i bezbednost i da li su primenjeni na odgovarajući način.

5. Imenovano telo sačinjava izveštaj o ocenjivanju u kojem se navode aktivnosti preduzete u skladu sa tačkom 4. ovog priloga i rezultati tih aktivnosti. Ne dovodeći u pitanje svoje obaveze prema organu nadležnom za imenovanje, imenovano telo objavljuje sadržaj tog izveštaja, u celosti ili delimično, samo uz saglasnost proizvođača.

6. Sertifikat o pregledu tipa

Imenovano telo izdaje sertifikat o pregledu tipa ukoliko tip ispunjava primenljive bitne zahteve za zdravlje i bezbednost.

Period važenja (novo) izdatog sertifikata i, kada je to odgovarajuće, obnovljenog sertifikata ne može biti duži od pet godina.

Sertifikat o pregledu tipa sadrži, naročito:

1) poslovno ime, odnosno ime ili naziv i jedinstveni broj Imenovanog tela koje je izdalo Sertifikat;

2) poslovno ime, odnosno ime ili naziv i adresu proizvođača ili njegovog zastupnika;

3) identifikacija LZO koja je predmet sertifikata (broj tipa);

4) izričitu izjavu kojom se potvrđuje da je tip LZO usaglašen sa primenljivim bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost iz ovog pravilnika;

5) upućivanje na potpuno ili delimično primenjene srpske/harmonizovane standarde;

6) upućivanje na druge tehničke specifikacije, kada su primenjene;

7) nivo performansi LZO ili klasu zaštite LZO, kada je primenljivo;

8) za LZO proizvedenu kao pojedinačni proizvod i namenjenu određenom korisniku, opseg dozvoljenih varijacija relevantnih parametara na osnovu odobrenog osnovnog modela;

9) datum izdavanja i rok važenja Sertifikata i kada je odgovarajuće, datum obnavljanja Sertifikata;

10) uslove uz koje je izdat Sertifikat, ako je primenljivo;

11) za kategoriju III LZO, izjava da se sertifikat može koristiti samo u vezi sa jednim od postupaka ocenjivanja usaglašenosti iz člana 18. stav 1. tačka c) ovog pravilnika.

Sertifikat o pregledu tipa može da sadrži priloge (druge podatke utvrđene odgovarajućim srpskim standardom, odnosno tehničkim propisom).

Kada tip ne ispunjava primenljive bitne zahteve za zdravlje i bezbednost, imenovano telo odbija da izda sertifikat o pregledu tipa i o tome obaveštava podnosioca zahteva, navodeći detaljne razloge za odbijanje.

7. Revizija (preispitivanje) sertifikata o pregledu tipa

Imenovano telo mora da bude upoznato sa svim promenama u opšteprihvaćenom stanju tehnike koje ukazuju da odobreni tip više ne ispunjava primenljive bitne zahteve za zdravlje i bezbednost i da utvrdi da li takve promene zahtevaju dalju istragu. Ukoliko je to slučaj, imenovano telo o tome obaveštava proizvođača.

Proizvođač obaveštava imenovano telo koje poseduje tehničku dokumentaciju koja se odnosi na sertifikat o pregledu tipa o svim modifikacijama odobrenog tipa i svim modifikacijama tehničke dokumentacije koje mogu uticati na usaglašenost LZO sa primenljivim bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost ili uslovima za važenje tog sertifikata. Takve izmene zahtevaju dodatno odobrenje u obliku dodatka originalnom sertifikatu o pregledu tipa.

Proizvođač obezbeđuje da LZO nastavi da ispunjava primenljive bitne zahteve za zdravlje i bezbednost u skladu sa trenutnim stanjem tehnike.

Proizvođač od imenovanog tela zahteva reviziju sertifikata o pregledu tipa:

- 1) u slučaju izmene odobrenog tipa iz tačke 7. stav 2. ovog priloga;
- 2) u slučaju promene stanja tehnike iz tačke 7. stav 3. ovog priloga;
- 3) najkasnije do datuma isteka sertifikata.

Da bi omogućio imenovanom telu da sprovede svoje aktivnosti, proizvođač podnosi zahtev najranije 12 meseci i najkasnije 6 meseci pre isteka roka važenja sertifikata o pregledu tipa.

Imenovano telo proverava tip LZO i, kada je to potrebno, u odnosu na izvršene promene, sprovodi relevantna ispitivanja kako bi se obezbedilo da odobreni tip nastavlja da ispunjava primenljive bitne zahteve za zdravlje i bezbednost. Ako imenovano telo utvrdi da odobreni tip nastavlja da ispunjava primenljive bitne zahteve za zdravlje i bezbednost, obnoviće sertifikat o pregledu tipa. Imenovano telo obezbeđuje završetak postupka revizije pre isteka roka važenja sertifikata o pregledu tipa.

U slučaju da nije bilo izmena navedenih u tački 7. stav 4. tač. 1) i 2), primenjuje se pojednostavljena procedura. Proizvođač dostavlja imenovanom telu sledeće podatke:

- 1) Ime i adresu i podatke kojima se identifikuje sertifikat o pregledu tipa;
- 2) Izjavu da nije bilo izmena navedenih u tački 7. stav 2. ovog priloga na odobrenom tipu, uključujući materijale, podkomponente i podsklopove, niti izmena relevantnih srpskih standarda ili primenjenih tehničkih specifikacija;
- 3) Izjavu da nije bilo izmena koje su navedene u tački 7. stav 3. ovog priloga;
- 4) Ukoliko prethodno već nije dostavio, primerke tehničkih crteža i fotografije aktuelnih proizvoda, oznaka na proizvodu i informacija koje daje proizvođač;
- 5) Za LZO kategorije III ako nisu već dostavljene imenovanom telu, informacije o rezultatima periodičnih provera sprovedenih u skladu sa Prilogom 7. ovog pravilnika, ili rezultate provere usaglašenosti odobrenog sistema kvaliteta sprovedenih u skladu sa Prilogom 8. ovog pravilnika.

Kada je imenovano telo potvrdilo da nema izmena odobrenog tipa koje su navedene u tačkama 7. st. 2. i 3. ovog priloga, primenjuje se pojednostavljena procedura i provere i ispitivanja navedena u tački 7. stav 6. ovog priloga se ne sprovode. U tom slučaju imenovano telo produžava sertifikat. Troškovi koji se odnose na produžavanje sertifikata treba da budu odgovarajući ovoj administrativnoj i pojednostavljenoj proceduri.

Ako imenovano telo smatra da je došlo do promena iz tačke 7. stav 3. ovog priloga primenjuje se procedura propisana tačkom 7. stav 6. ovog priloga.

Imenovano telo povlači sertifikat o pregledu tipa, a proizvođač više ne sme da stavlja na tržište tu LZO, ako posle pregleda zaključi da uslovi za dobijanje sertifikata više nisu ispunjeni.

8. Imenovano telo obaveštava nadležno ministarstvo o statusu izdatih sertifikata, o izmenama i dopunama, povlačenju, i periodično ili na zahtev, izveštava nadležno ministarstvo o izdatim sertifikatima, dopunama sertifikata kao i o odbijanju izdavanja, povlačenju, ukidanju, suspenziji ili drugim ograničenjima.

Imenovano telo čuva kopije sertifikata o pregledu tipa, priloge i dopune, kao i svu tehničku dokumentaciju i dokumentaciju koju je dostavio proizvođač u periodu od pet godina po isteku važenja sertifikata.

9. Proizvođač čuva kopiju sertifikata o pregledu tipa, priloge i dopune zajedno sa svom tehničkom dokumentacijom i stavlja je na raspolaganje nadležnim organima (tržišnog nadzora) u periodu od 10 godina posle stavljanja LZO na tržište.

Zastupnik može podneti zahtev iz tačke 3. ovog priloga i ispuniti zahteve iz tačke 7. st. 2. i 4. i tačke 9. ovog priloga pod uslovom da su iste nadležnosti ugovorene od strane proizvođača.

Prilog 6.

USAGLAŠENOST SA TIPOM NA OSNOVU INTERNE KONTROLE PROIZVODNJE

Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje je deo postupka ocenjivanja usaglašenosti kojom proizvođač ispunjava zahteve st. 2. i 3. ovog priloga i obezbeđuje i garantuje da je proizvedena LZO usaglašena sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i zadovoljava zahteve ovog pravilnika.

Proizvođač preduzima sve neophodne radnje/procedure kako bi proces proizvodnje i kontrole obezbedili usaglašenost proizvedene LZO sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i svim primenljivim zahtevima ovog pravilnika.

Proizvođač stavlja znak usaglašenosti na proizvod i time potvrđuje da je LZO usaglašena sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i da zadovoljava zahteve ovog pravilnika.

Proizvođač sačinjava Deklaraciju o usaglašenosti za LZO i čini je dostupnom nadležnim organima u periodu od 10 godina od dana stavljanja na tržište predmetne LZO. Deklaracija o usaglašenosti služi za identifikaciju LZO za koju je sačinjena. Na zahtev, primerak Deklaracije o usaglašenosti se dostavlja nadležnim organima.

Obaveze proizvođača koje se odnose na označavanje znakom usaglašenosti i sačinjavanje deklaracije o usaglašenosti, može ispuniti njegov zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su navedene u ovlašćenju.

Prilog 7.

USAGLAŠENOST SA TIPOM NA OSNOVU INTERNE KONTROLE PROIZVODNJE I NADGLEDANOG ISPITIVANJA PROIZVODA U NASUMIČNIM INTERVALIMA

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje i nadgledanog ispitivanja u nasumičnim intervalima je postupak ocenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava zahteve iz tač. 2–3, tačke 5. stav 2. i tačke 6. ovog priloga i obezbeđuje i izjavljuje da je LZO koja je predmet provere usaglašena sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i da ispunjava zahteve ovog pravilnika.

2. Proizvođač preduzima sve neophodne radnje/procedure/aktivnosti kako bi proces proizvodnje i kontrole obezbedili usaglašenost proizvedene LZO sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i svim primenljivim zahtevima ovog pravilnika.

3. Zahtev za nadgledane periodične provere proizvoda

Pre stavljanja LZO na tržište proizvođač podnosi zahtev za proveru usaglašenosti sa tipom na osnovu interne kontrole proizvodnje i nadgledanog ispitivanja proizvoda u nasumičnim intervalima imenovanom telu po svom izboru.

Zahtev sadrži sledeće:

- 1) ime i adresu proizvođača i, ako je zahtev podnet od strane zastupnika, ime i adresu zastupnika;
- 2) pisanu izjavu da isti zahtev nije podnet ni jednom drugom Imenovanom telu;
- 3) identifikaciju LZO.

Kada izabrano telo nije ono koje je izvršilo pregled tipa, zahtev mora da sadrži i:

- 1) tehničku dokumentaciju iz Priloga 3. ovog pravilnika;
- 2) kopiju Sertifikata o pregledu tipa.

4. Provera proizvoda

Imenovano telo proverava proizvod kako bi se uverilo u kontinuitet proizvodnje i usaglašenost LZO sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost.

Provere proizvoda se obavljaju najmanje jednom godišnje, u nasumičnim intervalima koje određuje Imenovano telo. Prva provera proizvoda mora biti pre isteka godine dana od izdavanja Sertifikata o pregledu tipa.

Imenovano telo bira odgovarajući statistički uzorak proizvedene LZO, na mestu koje je prethodno dogovoreno sa proizvođačem. Pregledi i odgovarajuća ispitivanja svih delova uzorka LZO se sprovode u skladu sa srpskim standardima ili tehničkim specifikacijama kako bi se potvrdila usaglašenost sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost.

Ako Imenovano telo iz tačke 3. ovog priloga nije telo koje je izdalo odgovarajući Sertifikat o pregledu tipa, onda ono mora da kontaktira telo koje je izdalo Sertifikat u slučaju da se pojave problemi u pogledu ocenjivanja usaglašenosti uzoraka.

Procedura uzorkovanja se primenjuje sa ciljem da se proveru da li proces proizvodnje obezbeđuje kontinuitet u prihvatljivim granicama, u pogledu obezbeđivanja usaglašenosti LZO.

Ako provere i ispitivanja pokažu odstupanja u proizvodnji ili da LZO nije usaglašena sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa ili sa bitnim zahtevima za zdravlje i bezbednost, Imenovano telo evidentira neusaglašenosti i o tome obaveštava nadležno ministarstvo.

5. Izveštaj o ispitivanju

Imenovano telo koje je izvršilo ispitivanje uzorka, obezbeđuje proizvođaču izveštaj o ispitivanju.

Proizvođač čuva izveštaje o ispitivanju i stavlja ih na raspolaganje nadležnim organima u periodu od 10 godina od dana stavljanja LZO na tržište.

Proizvođač može, uz saglasnost Imenovanog tela, da označi proizvod identifikacionim brojem Imenovanog tela u toku procesa proizvodnje.

6. Označavanje i deklaracija o usaglašenosti

Proizvođač može da stavi znak usaglašenosti uz saglasnost imenovanog tela iz tačke 3. ovog priloga i identifikacioni broj Imenovanog tela na svaku LZO koja je usaglašena sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i koja zadovoljava zahteve ovog pravilnika.

Proizvođač sačinjava Deklaraciju o usaglašenosti za svaki model LZO i čini je dostupnom nadležnom organu najmanje deset godina posle datuma stavljanja LZO na tržište. Deklaracija o usaglašenosti mora da identifikuje model LZO za koji je sačinjena.

Primerak Deklaracije o usaglašenosti mora biti dostupan na zahtev nadležnih organa.

7. Obaveze proizvođača može ispuniti njegov zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su navedene u ovlašćenju. Zastupnik ne može ispuniti zahteve iz tačke 2. ovog priloga (proizvodnja).

Prilog 8.

USAGLAŠENOST SA TIPOM NA OSNOVU GARANCIJE KVALITETA PROCESA PROIZVODNJE – OBEZBEĐENJE KVALITETA PROIZVODNJE

1. Usaglašenost sa tipom na osnovu garancije kvaliteta procesa proizvodnje je postupak ocenjivanja usaglašenosti kojim proizvođač ispunjava obaveze iz tač. 2, 5. i 6. ovog priloga i izjavljuje da je odgovoran za usaglašenost sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa kao i da zadovoljava sve primenljive zahteve ovog pravilnika.

2. Proizvođač

Proizvođač primenjuje odobreni sistem kvaliteta proizvodnje, kontrolu gotovog proizvoda i ispitivanje LZO u skladu sa tačkom 3. ovog priloga i predmet je nadzora imenovanog tela iz tačke 4. ovog priloga.

3. Sistem kvaliteta

3.1. Proizvođač LZO podnosi zahtev za odobrenje sistema kvaliteta Imenovanom telu po sopstvenom izboru.

Zahtev iz stava 1. ove tačke sadrži:

- 1) poslovno ime, odnosno naziv i adresu sedišta proizvođača; i ako zahtev podnosi zastupnik onda i naziv odnosno adresu sedišta zastupnika;
- 2) adresu proizvođača na kojoj se vrši provera sistema kvaliteta;
- 3) pisanu izjavu proizvođača, odnosno zastupnika da isti zahtev nije podnet drugom Imenovanom telu;
- 4) identifikaciju LZO;
- 5) dokumentaciju sistema kvaliteta.

Kada izabrano imenovano telo nije telo koje je sprovodilo ispitivanja u svrhu izdavanja sertifikata o pregledu tipa, zahtev mora da sadrži i:

- 1) tehničku dokumentaciju za predmetnu LZO, opisanu u Prilogu 3. ovog pravilnika;
- 2) kopiju sertifikata o pregledu tipa.

3.2 Sistem kvaliteta treba da obezbedi da je LZO usaglašena sa tipom opisanim u sertifikatu i svim zahtevima ovog pravilnika.

Svi elementi, zahtevi i odredbe koje je usvojio proizvođač treba da budu dokumentovani redovno, kroz pisane politike, procedure i uputstva.

Dokumentacija sistema kvaliteta treba da omogući praćenje programa kvaliteta, planova, uputstava i zapisa. Dokumentacija koja se odnosi na sistem kvaliteta, naročito sadrži odgovarajući opis:

- 1) ciljeva kvaliteta, organizacione šeme, ovlašćenja i odgovornosti svih zaposlenih koji upravljaju, obavljaju ili verifikuju rad koji utiče na kvalitet proizvoda;
- 2) odgovarajućih provera proizvodnje, kao i kontrole kvaliteta i obezbeđenja kvaliteta , procesa i sistematskih aktivnosti koje će se primenjivati;
- 3) pregleda i ispitivanja koji se obavljaju pre, za vreme i posle proizvodnje kao i učestalost istih;
- 4) zapisa sistema kvaliteta kao što su izveštaji o ispitivanju i kontrolisanju, podataka o etaloniranju i izveštaja o kvalifikaciji zaposlenih;
- 5) načina na koji se vrši provera efikasnosti funkcionisanja sistema kvaliteta.

3.3 Imenovano telo vrši proveru sistema kvaliteta kako bi proverilo da li su ispunjeni zahtevi iz tačke 3.2. ovog priloga.

Smatra se da je proizvodnja usaglašena ako su elementi sistema kvaliteta usaglašeni sa odgovarajućim specifikacijama navedenim u relevantnim srpskim standardima.

U timu proveravača koji vrše provere sistema upravljanja kvalitetom mora da bude najmanje jedan proveravač sa iskustvom u vrednovanju u oblasti LZO i predmetne tehnologije, kao i poznavanju bitnih zahteva za zdravlje i bezbednost.

Provera obuhvata i ocenjivačku posetu proizvodnim prostorijama proizvođača.

Tim proveravača pregleda tehničku dokumentaciju za LZO iz tačke 3.1. ovog priloga da bi se uverio u mogućnost proizvođača da identifikuje bitne zahteve za zdravlje i bezbednost i sprovede neophodne preglede kako bi obezbedio usaglašenost LZO sa ovim zahtevima.

Proizvođač se obaveštava o rezultatima provere. U ovom izveštaju sadržani su nalazi provere i obrazložena odluka o ocenjivanju.

3.4 Proizvođač se obavezuje da će ispuniti obaveze koje proizlaze iz odobrenog sistema kvaliteta i da će održavati sistem kvaliteta tako da bude odgovarajući i efikasan.

3.5 Proizvođač obaveštava Imenovano telo koje je odobrilo sistem kvaliteta o svim planiranim izmenama u sistemu kvaliteta. Po dobijanju obaveštenja, Imenovano telo razmatra predložene izmene i odlučuje da li izmene u sistemu kvaliteta zadovoljavaju odobreni sistem kvaliteta u skladu sa tačkom 3.2 ovog priloga ili je potrebno izvršiti novo ocenjivanje.

Imenovano telo obaveštava proizvođača o svojoj odluci. Obaveštenje sadrži zaključak razmatranja i obrazloženje odluke.

3.6 Imenovano telo može ovlastiti proizvođača da postavi identifikacioni broj Imenovanog tela na svaki komad LZO koji je usaglašen sa tipom opisanim u sertifikatu o pregledu tipa i koji zadovoljava sve primenljive zahteve ovog pravilnika.

4. Nadzor koji sprovodi imenovano telo

4.1 Svrha nadzora je da se Imenovano telo uveri da proizvođač održava i primenjuje odobreni sistem kvaliteta i obaveze koje iz toga proističu.

4.2 Proizvođač, za potrebe ocenjivanja, Imenovanom telu omogućava pristup proizvodnji, kontroli, ispitivanju i skladištima kako bi obezbedio dostupnost svih potrebnih informacija, a naročito:

- 1) dokumenta sistema kvaliteta;
- 2) zapise sistema kvaliteta, kao što su izveštaji o kontrolisanju, izveštaji o ispitivanju, podaci o etaloniranju i kvalifikacije zaposlenih.

4.3 Imenovano telo sprovodi periodične provere najmanje jednom godišnje, kako bi se uverilo da proizvođač održava i primenjuje sistem kvaliteta, o čemu sačinjava izveštaj koji dostavlja proizvođaču.

4.4 Imenovano telo može da obavi nenajavljene posete proizvođaču. Tokom tih poseta Imenovano telo može, ako je potrebno, da sprovodi ispitivanja i provere LZO, ili obezbedi njihovo sprovođenje kako bi se uverilo da je sistem kvaliteta u skladu sa zahtevima. Imenovano telo o rezultatima te posete sačinjava izveštaj koji dostavlja proizvođaču, kao i izveštaj o ispitivanju, ako su takva ispitivanja sprovedena.

5. Označavanje i deklaracija o usaglašenosti

5.1. Proizvođač stavlja znak usaglašenosti i uz saglasnost imenovanog tela iz tačke 3. ovog priloga identifikacioni broj tog tela čime potvrđuje da je LZO usaglašena sa tipom opisanim u Sertifikatu o pregledu tipa i da zadovoljava zahteve ovog pravilnika.

5.2. Proizvođač sačinjava Deklaraciju o usaglašenosti za svaki model LZO i čini je dostupnom nadležnim organima najmanje deset godina posle datuma kada je LZO stavljena na tržište. Deklaracija o usaglašenosti mora da identifikuje model LZO za koju je sačinjena.

Primerak Deklaracije o usaglašenosti mora biti raspoloživa po zahtevu.

6. Proizvođač čuva tehničku dokumentaciju i obezbeđuje dostupnost nadležnim organima u periodu od 10 godina nakon stavljanja LZO na tržište, i to:

- 1) dokumentaciju navedenu u tački 3.1 ovog priloga i
- 2) sve informacije o izmenama koje su odobrene iz tačke 3.5 ovog priloga, kao i
- 3) odluke i izveštaje imenovanog tela navedene u tač. 3.5, 4.3 i 4.4. ovog priloga

7. Imenovano telo obaveštava nadležno ministarstvo o odobrenjima Sistema kvaliteta ili njihovom gubitku, suspenziji ili drugim ograničenjima. Imenovano telo obaveštava druga imenovana tela o odbijanju izdavanja, suspenziji, povlačenju ili drugim ograničenjima izdatih sertifikata za sistem menadžmenta kvalitetom.

8. Obaveze proizvođača koje se odnose na zahteve iz tač. 3.1, 3.5, 5. i 6. ovog priloga može ispuniti njegov zastupnik, u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću, pod uslovom da su navedene u ovlašćenju.

DEKLARACIJA O USAGLAŠENOSTI

Deklaracija o usaglašenosti LZO sadrži:

- 1) opis LZO, uključujući opšti naziv, tip, serijski broj, oznaku partije i sl.;
- 2) poslovno ime, odnosno naziv i adresu sedišta proizvođača i kad je primenjivo, njegovog zastupnika;
- 3) izjavu da se Deklaracija o usaglašenosti izdaje na isključivu odgovornost proizvođača;
- 4) predmet Deklaracije o usaglašenosti (identifikacija LZO koja omogućuje sledljivost, dovoljno jasna slika u boji može takođe biti deo deklaracije);

- 5) izjavu da je LZO opisana u tački 4. ovog priloga usaglašena sa ovim pravilnikom;
- 6) pozivanje na primenjene srpske/harmonizovane standarde; ako je to odgovarajuće, pozivanje na druge standarde i tehničke specifikacije kad su one primenjene;
- 7) kad je primenljivo, poslovno ime, odnosno naziv, adresu sedišta i jedinstveni broj Imenovanog tela koje je izvršilo Pregled tipa, broj Sertifikata o izvršenom pregledu tipa, kao i pozivanje na taj Sertifikat;
- 8) kad je odgovarajuće, primenjeni postupak ocenjivanja usaglašenosti u skladu sa Prilogom 7. ili Prilogom 8. ovog pravilnika, pod nadzorom Imenovanog tela čije ime i jedinstveni broj se navode;
- 9) dodatne informacije: mesto i datum izdavanja Deklaracije;
- 10) identifikaciju i potpis ovlašćenog lica, odgovornog za sačinjavanje Deklaracije o usaglašenosti u ime proizvođača ili njegovog zastupnika.

Prilog 10.

ZNAK USAGLAŠENOSTI

1. SRPSKI ZNAK USAGLAŠENOSTI

Srpski znak usaglašenosti se sastoji od tri velika slova A povezana u obliku jednakostraničnog trougla (3A), izgleda i sadržine kao na slici:

*Deo dokumenta je u pripremi i može se videti po objavljivanju celog dokumenta u Pravnoj bazi.
Celom dokumentu se iz Registra može pristupiti preko taba "otvori relacije" ili "otvori prečišćen tekst".*

Veličina znaka određuje se prema visini B znaka koja može imati samo zaokružene vrednosti standardnih brojeva prema redu veličina R10 izraženih u milimetrima (mm) prema srpskom standardu SRPS A.A0.001 – Standardni brojevi – Redovi standardnih brojeva.

Visina B znaka iznosi, po pravilu, najmanje 5mm.

Uz Srpski znak usaglašenosti stavlja se jedinstveni broj Imenovanog tela za ocenjivanje usaglašenosti iz registra imenovanih tela za ocenjivanje usaglašenosti, kao i poslednje dve cifre godine izdavanja isprave o usaglašenosti, ako je to telo sprovodilo, odnosno učestvovalo u ocenjivanju usaglašenosti.

2. SE ZNAK USAGLAŠENOSTI

SE znak usaglašenosti se sastoji od stilizovanog latiničnog slovnog znaka „SE” u sledećem obliku:

*Deo dokumenta je u pripremi i može se videti po objavljivanju celog dokumenta u Pravnoj bazi.
Celom dokumentu se iz Registra može pristupiti preko taba "otvori relacije" ili "otvori prečišćen tekst".*

Različite komponente SE znaka moraju imati uočljivo jednaku visinu koja ne sme biti manja od 5mm.

Ako se SE znak smanjuje ili uvećava, moraju se poštovati proporcije prikazane na crtežu u stavu 1. ovog priloga.